БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 147 (8367) | 1957 оной июниин 23, воскресенье | Сэн 20 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Ленинградые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Эхэ оронойнгоо үмэнэ Ленинградай ажалшадай гайхамшагта габьяатай байһанай түлөө, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин үедэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүүсэн тэмсэхэдээ эрэлхэг баатар зориг тэдэнэй гаргаһанайнь түлөө, промышленностиие болон культурые хүгжөөлгэдэ, шэнэ техникэ олоор бүтээн үргадаг болохо хэрэгтэ амжалта туйлаһанайнь түлөө, Ленинград городой 250 жэл гүйсэһэн ойтой дашарамдуулан **Ленинградые Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1957 оной июниин 21.

Малшадай дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулая

Республикын аймагуудаар малшадай, хонишодой зүблөөн үнгэргэгдэжэ, орон дотороо һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай Коммунистическэ партиин уряада, мүн хонин ажалые эрид хүгжөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряада харюу болгон тэдэнэр улам ехэ уялгануудые абана. Парти, правительствын табиһан зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ манай нэрэ хүндын хэрэг болоно гэжэ республикын малшад нэгэн һаналаар мэдүүлнэ.

Энэншье тон зүб. Малшадай һайн хүдэлмэрилөө һаань, тэдэнэй ехэ оролдолго гаргаа һаань, абаһан уялгануудшье һайнаар дүүргэгдэхэ, колхозой ажахыншье хүсэтэйгөөр хүгжэхэ байна. Тиимэһээ малшадые халуун анхаралаар хүреэлхэ, ажаллахадань, ажаһуухадань зохид таатай байдал бии болгохо, культурна эрилтынь хүсэд хангаха, тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гээшэ совхоз, колхозуудай партийна организацинуудай, КПСС-эй айкомуудай, тэдэнэй инструкторска группануудай мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилго болоно.

Энэ зорилго дүүргэхэ гээшэ тиимэ амар хэрэг бэшэ. Малшад илангаяа зунай сагта нэгэ газартаа байдаггүй, колхозой центрһээ хаана холын газарта байрладаг. Иимэ таруу байһан дээрэнь малшадые политическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэ малшадай холо, таруугаар ажаһуудаг туладань партийна организацинууд хүдэлмэреэ зүбөөр, шадамараар эмхидхэхэ уялгатай болоно.

«Манай ороной ямаршье газарта байһан хүнэй бүхы совет арадтаяа хамта эдэбхитэйгээр, таһаранги бэшээр ажаһууха тиимэ саг үедэ бидэнэр мүнөө ажаһуунабди. Радио, телефон, газетын, авиациин холбоогой бии болоод байхада ехэ ехэ зай талануud хүнүүдэй хоорондоо харилсахада һаад тойбо боложо шадахагүй юм. Иимэ хүдэлмэриин һайнаар табигдаһан газарта... ажалладаг хүнүүд өөһэдынгөө ажалда дуратай байдаг, һуурин газарнуудһаа холо байһанаа мэдэдэггүй, эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилдэг, ехэ һайн үрэ дүн туйладаг»—гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Эгээл иигэжэ малшадай дунда политическэ хүдэлмэрээ Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци (секретаринь Ринчинов) эмхидхэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Малай фермэ, гүүртэнүүдээр саг сагтаа лекци, элидхэлнүүд болодог, агитаторнууд хөөрэлдөө үнгэргэдэг байна. Малшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн һара бүри гаргагдажа, үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулһанайнь аша үрэ мүнөө жэлдэ харагдажа байна. Энэ колхоздо нёдондо жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ һүн һаагдаа.

Мүн Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организацинууд малшад тушаа анхаралаа хододоо табижа, тэдэниие политическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ, культурна эрилтыень хангаха тушаа ехэхэн хүдэлмэри хэнэ.

Теэд зарим колхозуудай партийна организацинууд малшадай дунда ябуулагдаха хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тооногүй, тэдэнэй хэрээр ажаллажа, ажаһуужа байһыень һонирхоногүй.

Жэшээнь, Заиграйн аймагай Ацагадай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин (секретаринь Раднаев) хүдэлмэри хаража үзээ. Эндэ малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тула 5 агитаторнууд томилогдонхой юм. Теэд эдэ агитаторнууд миин лэ саарһан дээрэ тоологдоно гэхэдэ алдуу болохогүй. Ахалагша хонишон Санжижаповай отарада агитатораар томилогдоһон нүхэр Нимаева 3 һараһаа үлүүтэй эндээ ерээгүй. Партийна организаци малшадай мүрысөө ёһын тэдысэ хүтэлбэрилнэ. Мүрысөөн тухай асуудал партийна суглаан дээрэ хэлсэгдэбэшье, хубилалта болоогүй. Колхозой дэргэдэхи хүдөөгэй клуб, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд малшадай культурна эрилтые хангахын тула ямаршье оролдолго гарганагүй.

Иимэрхүү тулюур байдал мүн бусадшье аймагуудаар (Зэдэдэ, Хэжэнгэдэ, Бичурада) үзэгдэнэ. Закаменай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци малшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулнагүй тооной.

Мүнөө адуу малнай зунай бэлшээридэ гаранхай. Энэ үемнай тон харюусалгатай үе болоно.

Нёдондо зун Хориин, Зэдын, мүн бусад зарим аймагуудай колхозуудаар гүүртэ, отарануудай малшадта зорюулагдан культбазанууд нээгдэһэн байгаа. Энэ жэлдэшье иимэ культбазануудые нээхэ шухала. Холын бэлшээри дээрэ нээгдэһэн һайн түхеэрэлгэтэй культбаза гээшэ малшадай ажаһуудалые шэмэглэнэ, тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ, ажалтайнь нягта холбоотойгоор ябуулха арга боломжо партийна организацида олгоно.

Саг үргэлжын культбазануудай хажуугаар зарим аймагуудаар автомашина дээрэ түхеэрһэн нүүдэл культбаза бии болгохо хэрэгтэй. Энээн тушаа КПСС-эй айкомууд, аймгүйсэдкомууд оролдолго, үүсхэл гаргаха байна. Иимэ культбазанууд малай фермэ, гүүртэнүүдээр түргэ түргэн ябажа, кино, концерт табиха, лекци, хөөрэлдөө үнгэргэхэ, малшадта газетэ, журнал, һонин ном асаржа үгэжэ байха болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, МТС-эй зононуудаар «Малшадай үдэр» үнгэргэдэг болонхой. Теэд зарим ушарта энэ үдэр бэлэдхэл муутайгаар, эмхигүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Ехэнхидээ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаа болоод лэ дүүрэнэ. Түрүүшүүл дүй дүршэлөө андалданагүй, һонирхолтой лекци, элидхэл тэндэнь хэгдэнэгүй. Малшадай үдэрые түгэс бэлэдхэлтэйгээр, түрүү фермэ, отарануудаар үнгэргэжэ байха хэрэгтэй.

Малшадай дунда политическэ, культурна хүдэлмэри эмхидхэхэ гээшэ гансал партийна эхин организацинуудай, культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй хэрэг бэшэ юм.

Энэ хадаа олониитын хэрэг болоно. Нэн түрүүн КПСС-эй айкомуудай секретарьнар, аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд бусадта жэшээ харуулха ёһотой. Партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэй инструкторска группынхид бүхы малшадые һайса мэдэхэ, тэдэнтэй хөөрэлдэжэ, ажаһуудалаарнь, ажал хэрэгээрнь һонирхожо, шухала туһаламжа үзүүлжэ байха уялгатай.

Хонидой тоо толгой, нооһо абалгые хоёр дахин нэмээхэбди

(Мухаршэбэрэй аймагай хонишодой, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зүблөөнһөө) —

Һая Мухаршэбэр тосхондо аймагай колхозуудай, «Эрдэм» совхозой түрүү хонишодой, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй суглаан болобо. Хонин ажахые саашадань хүгжөөхэ, нооһо ехээр абадаг болохо тушаа партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэг соо табигдаһан зорилгонууд аймаг дотор ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудалаар аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Г. Караманов элидхэл хэбэ.

Урда жэлнүүдтэ хони үсхэбэрилгэ, нооһо абалгаар аймаг соо ямар амжалтын туйлагдажа байһаниие, мүн ямар дутагдалнуудай бии байһаниие элидхэлшэ тэмдэглэхэ зуураа, ойрын жэлнүүдтэ колхозуудай, совхозой бэелүүлхэ зорилгонууд тухай тогтон хэлээ.

—Хонидой тоо толгойе олошоруулха, нооһо абалгые эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо аймагтамнай яһала бии. Хэрбээ аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ 56 мянга гаран толгой хонитой байгаа һаа, 1957 ондо 80 шахуу мянга, 1960 ондо 132 мянган толгой хонитой болохо түсэбтэй. Мүн «Эрдэм» совхоз 1960 ондо хонидойнгоо тооe 40 мянга хүрэтэр олошоруулха. Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 1956 ондо аймаг соо хамта дээрээ 68 килограмм нооһон абтаһан байгаа. Мүнөө жэлдэ 96 килограмм, 1960 ондо 176 килограмм нооһон абтахаар хараалагдана. Тиигэжэ хонидой тоо толгой, нооһо абалга зургаадахи табанжэлэй эсэстэ хоёрһоо үлүү дахин дээшэлхэ юм,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэгшэд, партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэгые арад зоной халуун дэмжэлтэтэйгээр угтаһаниие тэмдэглээ. Аймагай олохон колхозууд арга боломжонуудаа дахин тоолоод, урда абаһан социалистическэ уялгануудаа шэнээр хаража үзэбэ.

—Манай колхоз 7 мянга гаран толгой хонитой юм,—гэжэ Булганинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Сибиданов хэлэбэ. —1960 ондо 15 мянган хонитой болохо аргатайбди. Мүнөө жэлдэ нооһо абахаар хараалһан түсэбөө 30 процентээр ехэ болгохобди гэжэ колхозниигууднай шиидээ. Хамта дээрэ 180 центнер нооһон тушаагдаха. Энэмнай 1960 он болотор 3 дахин ехэ болгогдохо юм,—гэжэ тэрэ саашань үргэлжэлүүлбэ.

Мүн хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулжа, нооһо абалгаяа бүри ехэ болгожо байһан тухайгаа Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой зоотехник нүхэр Мижитов хөөрэбэ. Энэ колхоз нооһо абалгаяа 1956 онойхидо орходоо 1960 он болотор 3 дахин, хонидойнгоо тоо 2,5 дахин олошоруулха байна. Тиигэжэ тус колхоз хонин ажалһаа абадаг олзо доходые хоёр миллион хүрэтэр шахуу ехэ болгохо юм.

Олон хурьгадые яажа абадаг дүй дүршэл тухайгаа «Эрдэм» совхозой эрхим хонишон Сандак Цыбиков хөөрөө.

—Хонишод өөһэдөө искусственна аргаар үрэжүүлгэ хэдэг болохо ёһотой юм. Би нёдондо үрэжүүлэгшэдэй курсада ябажа, мэргэжэлтэй болоо һэмби. Тиигэжэ булта хонидынай энэ аргаар үрэжүүлэгдэнэ. Гадна, бидэ, хонишод хүниие хүлеэжэ байдаггүйбди. Хэхэ ажалаа бултыень хэнэбди. Хонидтоо үбһэ тэжээл бэлдэжэ абанабди, хото хоройнуудаа заһабарилнабди. Тиигэжэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа холо гаран хурьган абтаа.

Хони үсхэбэрилгэдэ ехэ дутагдалнуудай бии байһаниие суглаанда хабаадагшад элирүүлэн шүүмжэлээ. Хонидые бруцеллёз үбшэнһөө һэргылхэ, бэлшээриин газарые зүбөөр хэрэглэхэ, үүлтэртэ һайн хусануудай үрөөр хонидоо үрэжүүлхэ тухай хэлсээ. Тиигэжэ ойрын жэлнүүдтэ нарин, нарибтар нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилдэг болохо тушаа тодорхой һанамжануудые хонишод оруулаа.

Зүблөөн дээрэ партиин обкомой секретарь нүхэр А. У. Хахалов, Бурят-Монголой Гүрэнэй зооветинститудай директор, профессор нүхэр В. Р. Филиппов гэгшэд, хамта арба гаран хүн үгэ хэлэбэ. Һүүлдэнь зүблөөндэ хабаадагшад шэнэ социалистическэ уялга баталан абаа.

Т. Гармаев, манай корр.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна академиин сесси

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна академиин сесси Москвада нээгдээд, тэрээн дээрэ хүдөө ажахын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Сессидэ академигүүд болон гэшүүд-корреспондентнүүдһээ гадна, ороной научна хэдэ хэдэн эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон түрүүшүүл, МТС-үүд болон хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадана.

СССР-эй Хүдөө ажахын министр В. В. Мацкевич сесси дээрэ элидхэл хэбэ. Мяха, тоһо, һү абалгые ойрын үедэ эрид дээшэлүүлхэ гэжэ парти, правительствын табиһан зорилго тухай элидхэлшэ тодорхойгоор хэлээ. Парти, правительствын уряада харюу болгон олон мянгаад колхозууд болон совхозууд, бүхэли областьнууд, хизаарнууд болон республиканууд мяха абалгые ойрын 2—3 жэлэй туршада гурба ба бүри табашье дахин дээшэлүүлхэ уялгануудые абаа. Энэ түүхэтэ зорилгые тон богони болзор соо шиидхэхэдэнь хүдөө ажахын ажалшадта туһалха гээшэ советскэ эрдэмтэдэй арюун уялга болоно.

Научна эмхи зургаанууд РСФСР, Украина, Белорусси, Молдави болон бусад республикануудай байгаалиин-экономическа бүхы зононуудта тааруулан, хүдөө ажахын продуктнуудые шадаал һаа ехээр абадаг болохо хэрэгтэ зорюулһан агротехническэ, зоотехническэ болон эмхидхэлэй хэмжээ-ябуулгануудые бэлэдхэһэн байна. Гэбэшье, мал ажал хүгжөөхэ арга боломжын эдэ хэмжээ-ябуулганууд дотор гүйсэд дүүрэн харуулагдаагүй байһыень ажабайдал харуулба. Олон районууд табан жэлэй эсэстэ гэжэ хараалагдаһан хэмжээе бүри мүнөө жэлдэ дабан гаража байна.

Мал ажал хүгжөөхэ асуудал шиидхэхын тулада зоотехническэ наукын хүдэлмэришэдһөө гадна, газар тариалангай, ургамалай, гидротехникын, мелиорациин, механизациин асуудалнуудые эрхилдэг эрдэмтэдшье ажаллаха ёһотой.

«Мяха, һү абалгые ехэдхэхэ хэмжээн» гэһэн элидхэл академик нүхэр Н. Ф. Ростовцев хэбэ.

Продуктнуудые ехээр абадаг болохо резервнүүд мал ажалай бүхы һалбаринуудта бии гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Туршалга хэһэн мэдээнүүд ба манай ороной түрүү ажахынуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, манайда һайн үүлтэрэй үхэрнүүдые оролдосотойгоор үсхэжэ, шахажа шадабал 18—20 һара болоһон малнуудые 400—500 килограмм амидын шэгнүүртэй болгожо болохо байна. Энээниие бүхы ажахынуудта туйлажа шадабал, үнгэрэгшэ жэлдэ тушааһанай шэнээн тооной малһаа оромнай 2245 мянган тоннын орондо 5300 мянган тонно эрхим шанартай үхэрэй мяха абажа шадаха байна. Бага наһанай үхэрнүүдэй адуулга ба бэлшээлгые һайнаар эмхидхэбэл, мяханай абтасын нэмэхэтэй хамта тэрээнэй калорийность хоёр дахин дээшэлдэг байна гэжэ дүй дүршэл дээрэһээ харагдаа.

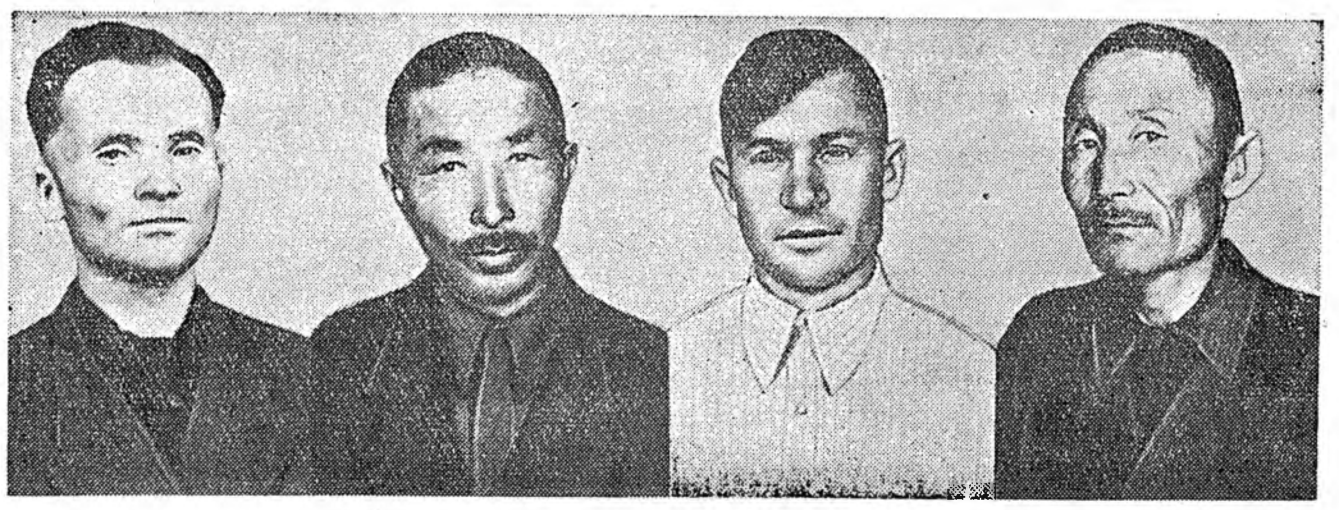
Үнеэнэй һүнэй тоһолигые дээшэлүүлһэн дүй дүршэл тухай академик Т. Д. Лысенко мэдээсэл хэбэ.

«Горки-Ленинские» гэжэ туршалгын мэдээжэ ажахы һү үгэдэг малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар арбадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. 1947 ондо фермэ дээрэ байһан үнеэдһээ һүн багаар һаагдадаг байгаа. Үнеэнһээ дунда зэргээр жэл соо хоёр мянга хүрэхэгүй литр һүн һаагдадаг һэн. Туршалгын ажахын хүдэлмэрилэгшэд малые зүбөөр харууһалан, һайнаар эдеэлүүлһэнэй ашаар һүнэй абтасые жэл соо 4 мянга гаран литртэ хүргэһэн байна. Саашадаа һү абалга таһалдалгүй дээшэлээ. Һүүлэй табан жэлэй турша соо һүнэй абтаса зургаа мянган литрһээ дээшэ гараһан, тиихэдэ эдэ жэлнүүдэй нэгэндэ 6785 литртэ хүрэһэн байна.

Фермэдэ костромской, холмогорско болон һү ехээр үгэдэг бусад үүлтэрэй холимол шуһатай үнеэд үсхэбэрилдэг байгаа. Гэбэшье, тэдээнэй һүнэйнь тоһолиг тон бага, дунда зэргээр 3,3—3,5 процент, тиихэдэ зарим үнеэдэйхи бүришье бага—2,8 процент байдаг байба. Тиихэдэнь, фермэ дээрэ туршалга хэгдээ һэн. Энэ туршалга ехэ удхашанартай юм. Үнеэд джерсейскэ үүлтэрэй бухада табигдадаг болоо. Энэ үүлтэрэй үнеэд тон ехэ тоһолигтой һү үгэнэ.

Мүнөө фермэдэ холимол шуһатай зуун үнеэн бии. Тэдээнэй 40-ниинь түрөөд байна. Энэ жэлдэ тэдээнһээ дунда зэргээр 5,2 процент тоһолигтой зургаа мянга гаран литр һүн абтаад байна. Һүнэйнь тоһолиг тэдэ үнеэдэй эхэнүүдэйхидэ орходоо хоёр процентээр ехэ болоно. Зарим үнеэдэй һүнэйнь тоһолиг 6 үлүүтэй процент болоно.

(ТАСС).

Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудта зуун эхэ хонин бүриһөө олон хурьга абадаг, хонидые эрхим һайнаар харууһалдаг хонишод олон юм. Хонин ажалые саашадань улам хүгжөөхэ тухайдаа тэндэхи хонишод зарим тэды амжалта туйлажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Гашейн МТС-эй харьяата Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон нүхэр Д. Вакарин, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон нүхэр Батоцырен Базаров, «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон нүхэр М. Бельский, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон Цыбик Бальжиров.

Т. Гармаевай фото.

КПСС-эй обкомдо ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1957 оной ургаса хуряалгада, хүдөө ажахын продуктнуудые тушаан абалгада бэлэдхэхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай

Һая КПСС-эй обкомой бюро, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет 1957 оной ургаса хуряалгада, хүдөө ажахын продуктнуудые тушаан абалгада бэлэдхэхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай асуудал хаража үзөөд иимэ тогтоол гаргаба.

1. Ургаса хуряалгада, хүдөө ажахын продуктнуудые тушаан абалгада саг соонь бэлэдхэхын тулада хүдөө ажахын министерство, совхозуудай управлени, КПСС-эй айкомууд ба аймгүйсэдкомууд иигэжэ уялгалагдаба:

а) МТС-үүдэй, колхозууд ба совхозуудай хуряалгын бүхы машинанууд, зэр зэмсэгүүд, һабата ба ашаа шэрэхэ хэрэгсэлнүүдые июлиин 10-һаа хожомдуулангүй заһажа дүүргэхэ. Комбайнуудта, виндроуэрнүүд, лафедүүд ба жаткануудта таряа суглуулдаг хайрсагуудые таарулан табиха хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулха, тарьянай һүүл суглуулдаг, солоомо бухалладаг түхеэрэлгэгүйгөөр комбайнуудые ажалдань гаргуулхагүй;

б) хуряалгын машинануудта хүдэлхэ хүнүүдые, орооһо, тоһо гэхэ мэтые шэрэхэ машина болон мори унаае августын нэгэн болотор бүрин болгохо. Мүн тэрэ болотор ургаса хуряалгын, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгын үсэбүүдые зохёон баталха, тиихэдээ орооһото культурануудай 70 процентһээ бага бэшые амяарлан хуряахаар, тарягаа хадамсаараа солоомые суглуулжа һүрилхөөр хараалха хэрэгтэй.

Таряа хуряалга, үбһэ сабшалга, силос даралгын нэгэн доро дабхасажа ябаха байһыень хараадаа абажа, морёор таряа болон силосэй ногоо, солоомо тон ехээр шэрэхын тулада, мүн тушаалгын пунктда хүдөө ажахын продуктнуудые морёор абаашажа байхын тулада тэргэ тоног, хайрсаг болон бусад хэрэгтэй зүйлнүүдые дутамаггүйгөөр бэлдэхэ хэрэгтэй;

в) таряа сэбэрлэдэг ба хатаадаг машинануудай заһабариие, таряа сэбэрлэдэг, хатаадаг ба хадагалдаг газарнуудай (талмайнуудай, һарабшануудай) барилга ба заһабариие августын 1 болотор дүүргэхэ. Ток дээрэхи ажал хүдэлмэриие оньһон аргаар, машинын хүсөөр шадаал һаа ехээр хэхэ оролдолго гаргаха. Таряа болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые хушаад байхын тулада солоомоор, мүн хулһаар хушалтануудые бүхы колхозууд болон совхозуудта хэрэгтэй зэргээрнь хүүлэхэ;

г) таряа хуряалгада хүдөө ажахын продуктнуудые тушаан абалгада хэр зэргээр бэлэн болоһыень колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдэй хоорондо августын 1-һээ 10 хүрэтэр шалгуулха, шалгалтын дүнгүүдые КПСС-эй айкомуудай бюро дээрэ, аймгүйсэдкомуудай заседанинууд дээрэ хэлсэжэ, дутагдалнуудыень зайлуулха хэмжээнүүдые абхуулха.

2. Ургасын хойноһоо харууһалга хадаа хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ургаса абаха гол эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн байһыень хараадаа абажа, таряа талханай ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулха, ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ, таряанай буртаг үбһые түүжэ хаяха хүдэлмэри саг соогоо эмхидхэхыень, тиихэдэ кукурузын хойноһоо харууһалгада тусгаар анхарал табихыень КПСС-эй айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые, МТС ба совхозуудай директорнүүдые уялгалха.

Энээнһээ гадна КПСС-эй обкомой бюро, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол шэнэ ургаса хуряалгада, хүдөө ажахын продуктнуудые тушаан абалгада бэлэдхэл хэлгэтэй холбоотой хэдэн олон асуудалнуудые хаража үзөөд, дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулганууудые хараалһан байна. Тусгаарлабал, шэнэ ургасын орооһые. хүдөө ажахын бусад продуктнуудые тушаан абахаар бэлэдхэлэй пунктнуудай складуудые бэлэн болгохо тухай, хуряалгада предприятинууд ба эмхи зургаануудһаа элсүүлэгдэхэ хүнүүд — хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай ажалай түлбэри тухай, хуряалгын үедэ предприятинууд ба эмхи зургаануудһаа хүдөөдэ ошожо ажаллаха автомашинанууд тухай, МТС, колхоз, совхозуудые, нефтепродуктнуудаар хангаха гурим тухай, мүн бусадшье олон хэмжээ-ябуулганууд тус тогтоол доторынь хараалагдаһан байна.

Түрүүшын мянган тонно ячмень

КРАСНОДАР, июниин 21. (ТАСС). Кубаниин колхозууд гүрэндөө шэнэ ургасын орооһо таряа тушаажа эхилээ. Бэлэдхэлэй пунктнууд түрүүшын 1000 тонно ячмень тушаан абаба.

Мүнөө Кубаниин район бүхэндэ таряа тушаан абаха томо пункт бии юм. Таряа хатааха ехэ сушилканууд олонхи пунктнуудта бии болгогдоо.

Орооһо таряа тушаан абалга хаа хаанагүй оньһон аргаар хэгдэнэ. Оньһон машина таряа тушаан абалгын сагые нилээд ехээр хороогоо. Энэ жэл пунктнуудта 1,5 дахин олон үргэгшэ-автомобильнууд хүдэлнэ, тэрэнэй ашаар машинануудаар 5 дахин түргэнөөр ашаагаа буулгана.

Колхозуудтай тоосоо хэхэдэ нилээд амар болоо. Автомашинаһаа ашаһан орооһыень буулгаха хүдэлмэри урдынхида орходоо 10 дахин хүнгэн болоо.

Кабардино-Балкарска АССР-эй литература ба искусствые харалга Москвада эхилбэ

Кабардино-Балкарска АССР-эй литература ба искусствые харалга Москвада июниин 20-до эхилбэ. Энэ харалга Росситай Кабардын һайндурааралаа ниилһэнһээ хойшо 400 жэл гүйсэһэн ойдо зорюулагдана.

Союзуудай байшангай колонно зал соо баярай вечер болоо. Москвагайхид Кабардино-Балкарска АССР-эй бүхы ажалшадта үнэн сэдьхэлэй баяр хүргэжэ байһанаа мэдүүлэн, айлшадые халуунаар амаршалаа.

Вечерые РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. М. Сафронов нээбэ. Кабардинска ба балкарска уранзохёолшод сугларагшадые өөһэдынгөө зохёолнуудтай танилсуулаа.

Вечерэй түгэсхэлдэ республикын уранһайханай коллективүүдэй хабаадалгатай концерт болоо.

Мүн энэ үдэшэ кабардинска драматическа театр өөрынгөө искусствые москвагайхидта харуулба. Энэ театрынхидай дундаһаа национальна драматургнууд урган гараа. Артист М. Шахагагапсоевой бэшэһэн «Тамашиин бүлэ» гэжэ хүхюу комеди харуулагдаба. Кабардын эгээлэй хүнүүд тухай, колхозно тосхоной ажабайдал тухай, хүнүүдэй ухаан бодолдохи хуушанай үлэгдэлтэй тэмсэл тухай пьесэ дотор хэлэгдэнэ.

Столицын сценическэ искусствын ажал-ябуулагшадай делегаци артистнарые халуунаар амаршалаа.

(ТАСС).

Ленинград байгуулагдаhаар 250 жэл болобо

1. ТҮҮХЭhЭЭ...

Ленинградай эзэлжэ байгаа газар үни сагhаа хойшо, мянгаад жэлэй саада тээ Агууехэ Новгородой мэдэлдэ байhан юм. Эндэхи газарнуудай түлөө ехэхэн тулалдаан, тэмсэлнүүд болодог байгаа. 1240 ондо Нева мүрэн дээрэ Александр Невский шведүүдые, тиигээд хоёр жэл болоод Чудска нуур дээрэ немецүүдые бута сохёо hэн. Удаань шведүүд хэдэ дахин ородой газарнуудта добтолhон юм. XVI зуунжэлэй эсэстэ Балтиин далай шадархи газарнуудые Швеци булимтаран абаад, зуугаад жэлдэ мэдэлдээ барижа байба. XVIII зуунжэлэй эхеэр ородууд өөhэдынгөө газарые бусаажа абаhан юм. Тиигээд тэрэнээ хамгаалхын тула бэхижэмэл хэрэмүүдые барижа эхилбэ. 1703 ондо Нева дээрэ Петр I хэрэм (мүнөөнэй Петропавловска хэрэм) бодхообо. Энэ сагhаа хойшо Ленинградай түүхэ эхилhэн юм.

Ленинград. С. Орджоникидзын нэрэмжэтэ судна баридаг Балтиин заводойхид Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ оролсожо, 10 мянган тонно үhанай багтаамжатай 6 рефрижераторна дизель-электроходуудые бүтээхэ гэhэн уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нормоёо 150 процент дүүргэдэг токарь А. В. Алексеев судньын нэгэ хэрэгмэлые дархалжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

2. ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

Город хадаа түрүүшээр Васильевска арал дээрэ, Петроградска талада баригдажа эхилбэ. Удаань Невагай урда талада барилга бодобо. Мүрэнэй энэ хажуу хожомынь городой гол hуурин газар болоhон юм. Ехэ шиигтэй, намаглиг газар тула, хатаалгын ба сэбэрлэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа, hубаг канавууд татагдаа hэн. Гэрнүүдые барихын урда тээ тон олон тооной шаантагууд газарта шаагдаhан байха юм.

Петербург хадаа байгуулагдахаhаа хойшо түсэбэй ёhоор баригдажа эхилhэн юм. Городые байгуулгада Нева мүрэн, тэрээндэ шудхаhан олон арбаад горход, зуугаад бага ехэ аралнууд ехэ гуримшалга оруулhан байна.

3. ПЕТЕРБУРГ—НИИСЛЭЛ ХОТО

1712 онhоо Петербург ород гүрэнэй ниислэл хото болоо hэн. Энэ сагhаа город хадаа үзэгдөө дуулдаагүй түргэнөөр ургажа захалба. 1750 ондо 100 мянган хүн городто ажаhуудаг болоод байба. Петербург ород гүрэнэй үйлэдбэриин ба худалдаанай томохон түб газарынь болобо.

Гадна, Петербург Россин соёл культурын, эрдэмэй гуламта боложо эхилбэ. Эндэ 1711 ондо Россидахи эгээл түрүүшын газетэ болохо «Ведомости» гаража захалба. 1715—21 онуудта Далайн академи, Инженернэ ба артиллерийскэ hургуулинууд, медицинскэ дээдэ hургуули байгуулагдаа hэн. 1725 ондо Наукануудай академи тогтобо. Удаань Горно институт, Университет нээгдэбэ. Агууехэ эрдэмтэ М. В. Ломоносов Петербургда ажаллажа, бүхы дэлхэйдэ Россие суурхуулба. 18-дахи зуунжэлдэ эндэ Г. Державин, Д. Фонвизин, А. Радищев гэгшэд ажаллаhан юм.

XIX зуунжэлдэ Петербург бүришье суурхаба. Эрдэм наука, культура угаа ехэ алхам урагшаа хэбэ. Гайхамшагта эрдэмтэд — Д. Менделеев, И. Сеченов, И. Павлов, Н. Пирогов, П. Яблочков, А. Попов гэгшэдэй нэрэнүүд Петербургтай тон нягта холбоотой юм. Эндэ А. С. Пушкин, М. Ю. Лермонтов, Н. В. Гоголь, И. А. Крылов, Н. А. Некрасов, М. И. Глинка, П. И. Чайковский, И. Н. Крамской гэхэ мэтэ агууехэ уранзохёолшод, композиторнууд, уранзураашад ажаллаhан ба ажаhууhан байна.

4. ГОЁ ГЭЭШЭНЬ...

Илангаяа ондоо тээhээ ерээшэд энэ городой гоёые гайхадаг. Үнэхөөрөөшье Ленинград гоё hайхан юм. Үргэн, тэгшэ проспект, үйлсэнүүд, нэгэ жэгдэ, таба — зургаан дабхар гэрнүүд, элдэб түхэлэй зохид hайхан ансамбльнууд, уужам ногоон талмайнууд... Московско вокзал дээрэ буухада, город орогшодые городой гол hудаhан гэгдэдэг Невскэ проспект угтаха. Вокзалhаа эхилээд, нэгэ жэгдэ шугамаар татагдаhан мэтэ проспект хойто талые шэглэн, Адмиралтейство хүрэтэр таниие абаашаха.

Невскэ проспектые хэн hайшаагаагүйб? Бүхы хүн булта зохидшоон hайшаадаг.

...Нева мүрэниие зубшан түүхэтэ газарнууд олон. Ород хаанай ордон мүнөө Эрмитаж музей болонхой. Хажуудань дэлхэй дээрэхи эгээл гоё талмай гэжэ суутай ордоной талмай. Урда тээhээнь талмайе хүреэлэн ута шара главна штаб байна. Адмиралтейсвын баруун талада Декабристын талмай (1825 ондо эндэ декабристнууд хаан засагта эсэргүүсэн тэмсэhэн юм), городой hуури табигша нэгэдэхи Петртэ табиhан дурасхаал тэмдэг. Эндэ суута Исаакиевска собор (үндэрынь 102 метр). Нева мүрэнэй хойто талада—ута сагаан колоннуудтай Академиин гэр, Университет. Тээ саана—hүртэ Петропавловска хэрэм харагдана. Город соо бүхы дээрээ 500 гаран хүүргэ бии.

Невскэ проспектын Гостинна зэргэнүүдэй хажууда.

ТАСС-эй фотохронико.

Невае зубшан үгсэбэл, үргэн гоё Кировскэ хүүргэдэ туласа ерэхэт. Эндэ Марсово поле. Энэ газарые хүн бүхэн булта мэдэдэг. Ленинградта ерэгшэд заатагүй Марсово поле, революциин түлөө наhаа бараhан геройнуудай хэбтэдэг газарта ерэжэ хүндэлдэг.

Иимэ гоё hайхан городые XVIII—XIX зуунжэлнүүдтэ ородой жииրэй хүдэлмэришэ хүнүүд уран гараараа бодхоhон юм. Суута зодчинууд В. Баженов, В. Растрелли, Дж. Кваренги, А. Захаров, А. Воронихин, К. Росси ба бусадай зохёоhон түсэбэй ёhоор энэ hайхан хото баригдаhан байна.

5. «АВРОРЫН» ДУУН...

Агууехэ вождь Ленинэй хүтэлбэри доро социалистическэ революци эгээн түрүүн Нева мүрэнэй эрьедэ илаhаниинь мэдээжэ. Тиигэжэ Петроград город хадаа шэнэ, социалистическэ обществодо орохо үүдэ нээжэ үгэhэн юм. Энэ алдарта городой баатар хүдэлмэришэн түрүүшээр хаанта засагтай эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, тэрэниие бута сохин унагаагаад, удаань помещнгүүдэй, ородой буржуйнарай засагые үгы хэhэн байна. 1917 оной ноябрьда «Аврора» крейсерэй дуун хүнхинэжэ, Зүблэлтэ засаг тогтобо гэжэ бүхы дэлхэйдэ соносхоhон юм. Питерэй завод, фабрикануудай ажалшад революциин түрүү зэргэдэ жагсажа, пролетарска революциин илалта туйлаhан байгаа. Энэнь Петроградай хүдэлмэришэдэй гайхамшагта габьяа мүн.

6. СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ЛЕНИНГРАД

1924 ондо Нева дээрэхи город агууехэ Ленинэй нэрээр нэрлэгдэhэн юм. Социалистическэ революциин түлөө шэн габьяатайгаар тэмсэhэнэйнгээ түлөө, промышленность эрхимээр хүгжөөhэнэйнгөө түлөө, Эсэгэ оронойгоо дайсадтай баатараар тэмсэhэнэйнгээ түлөө Ленинград Улаан Тугай орденоор, мүн Ленинэй хоёр орденуудаар шагнагдаа.

Зүблэлтэ засагай үедэ Ленинград тон ехээр хубилаа. Урдань углуу заха газарнууд мүнөө танигдашагүй болоо, тэндэ шэнэ гэрнүүд баригдаhан, предприятинууд бодхоогдоhон байна.

Ленинградта олон зүйлэй, тон шухала машина, аппарадуud, бусад хэрэгсэлнүүд бүтээн гаргагдана. Кировскэ (анхан Путиловска) завод, «Электросила», металлическа завод, «Скороход» фабрика, Балтийска завод г. м. томо предприятинууд жэшээтэ hайн ажалаараа орон соомнай суурхан байдаг. Жэл ерэхэ бүри городто шэнэ барилганууд хэгдэнэ. 11 километр утатай метро баригдаад хүдэлжэ байна, шэнэ шулуун гэр байранууд олоороо бодоно.

Ленинград хадаа совет ороной соёл культурын ба эрдэмэй томохон центр болонхой. Эндэхи 60 гаран дээдэ hургуулида 100 мянган студентнэр hурадаг. Гансал университедтэнь 12 мянган залуушуул hуража байдаг. Ленинградай музей, театрнууд бүхы дэлхэйдэ суурханхай юм. Октябрьска революциин 40 жэлэй ойдо зорюулан, Ленинградайхид шэнэ музей байгуулжа байна. Энэ музей социалистическэ революциин илалта тухай хөөрэхэ юм. Ленинградай эрдэмтэд советскэ наукые урагшань хүгжөөхэ талаар ехэхэн үүргэ дүүргэнэ. Һаяхан городой эрдэмтэд — академигууд Наливкин, Шишмарев, профессор Деголь үндэр дээдэ Ленинскэ шанда хүртэбэ. Ленинградта атомай хүсөөр хүдэлдэг түрүүшын ледокол бүтээгдэжэ байна.

Агууехэ Ленин багшын нэрэмжэтэ город бурят арадай хүгжэлтэдэ ехэ туhа хүргэжэ байна. Залуухан промышленностяа хүгжөөхэдэмнай Ленинград олон инженер, технигүүдые, мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые манда эльгээжэ туhалаа. Олон шэнэ станок, оньhото машинануудые Ленинградhaa абажал байдагбди.

Эрдэм бэлигтэниие, дуушадые, артистнарые бэлэдхэхэ хэрэгтэмнай социалистическэ Ленинград бурят арадта мартагдашагүй ехэ туhаламжа хүргэhэн байна, мүн мүнөөшье туhалhaap. Мүнөө Ленинградай дээдэ hургуулинуудта, аспирантуранuудта хэдэн олон бурят хүбүүд, басагад hуража байна. Эгээл тиимэhээ Бурят-Монголой ажалшад Ленинградай 250 жэлэй ойе бүхы оронтоёо хамта баяр баясхалантайгаар мүнөөдэр hайндэрлэхэнь.

Дүрбэ миллион ленинградайхид түрэл городойнгоо байгуулагдаhaap 250 жэлэй ойн hайндэрые ажалдаа амжалта туйлаад нэрэ түрэтэйгөөр угтаба.

Ш. Чимитдоржиев,
Ленинградай университедэй аспирант.

Ленинград. Далайн порт. **ТАСС-эй фотохронико.**

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

Миллион хирпиисын түлөө...

Заводой хашаа сооhоо галдагдаhан улаан хирпиисэнүүдые ашаhан автомашинанууд удаа дараалан гаража ошоно. Эдэ машинанууд Дээдэ-Берёзовкын хирпиисын заводой хүдэлмэришэдэй хэhэн хирпиисые Улан-Удэ городой барилгын организацинуудта үдэр бүхэндэ абаашажал байдаг.

Заводой хашаа соо ороходо халуун хүдэлмэриин ябажа байхань элеэр харагдадаг. Шабар худхадаг ехэ машинаhaa хирпиисэ сохидог машина хүрэтэр хамаг хүдэлмэринь оньhон аргаар хэгдэнэ. Мүн сохигдоhон түүхэй хирпиисэ транспортёроор галдадаг пеэшэндэ абаашагдана.

— Манай заводой коллектив Октябриин революциин 40-дэхи ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ даалгабариие декабрь hарын нэгэн болотор дүүргэхэ, жэлэй эсэс болотор түсэбhөө гадуур нэгэ миллион хирпиисэ үйлэдбэрилхэ гэhэн уялга абанхай юм. Мүнөө жэлэй түрүүшын хахад дүүрэхэ ойртобо. Үнгэрhэн энэ үе соо хэгдэhэн хүдэлмэриин дүн дээрэhээ харахада, уялгымнай дүүргэгдэхэ байhаниинь лабтай. Энэ хүндэтэ хэрэгые бэелүүлгэдэ өөhэдынгөө хубитые оруулалсан, халаан бүхэнэйнгөө нормые хоёр дахин шахуу дүүргэнэбди,—гэжэ заводой түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Сергей Петров хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье хирпиисын энэ заводой коллектив байгша оной түрүүшын үдэрhөө гээгдэлээ түргөөр усадхажа шадаа. Түрүүшын кварталсоо завод хирпиисэ хэхэ түсэбөө болзорhоо урид дүүргээ hэн. Хоёрдохи кварталай түрүүшын хоёр hарада заводой хүдэлмэришэд мүн лэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ, хэдэн зуу мянган хирпиисэ түсэбhөө гадуур городойнгоо барилганuудта үгөө. Тиихэдэ үйлэдбэридөө шэнэ технологи хэрэглэжэ, шлакоблогуудые элбэгээр бүтээжэ эхилбэ. Һүүлэй үдэрнүүдтэ мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа, нормоёо үлүүлэн дүүргэгшэд улам олошорно. Хирпиисэ галдадаг нүхэр Кузьменко, хирпиисэ хатаагша С. Петров, М. Алексеева болон бусад халаанайнгаа даалгабариие 150—180 процент дүүргэжэ, бусадта ажалай эрхим жэшээ харуулжа байна.

Б. Будаев.

Түсэбhөө гадуур 5000 кубометр модо зөөбэ

Шулуутайн леспромхозой Тамахтайн пунктын модо бэлэдхэгшэд Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ оролсожо, ажалай эрхим амжалтануудые туйлана. 6 hарынгаа түсэб болзорhоонь урид дүүргээд, мүнөө июль hарын түсэбөөр 5000 гаран кубометр модо зөөгөөд байна.

О. Жигмитов.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Һү ехээр hаахын түлөө парторганизациимнай тэмсэл

Урдахи жэлнүүдтэ. колхозойнгоо арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүй дээрэhээ hү ехээр hаажа бирадаггүй байгаабди. Фермэ дээрэхи ажал муугаар эмхидхэгдэдэг, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэгдэдэггүй hэн. Һаалишаднай гэр байра муутайшаг, ажалай нэмэлтэ түүлбэри абадаггүй, тиимэhээ урма хэшээл багатайгаар ажалладаг байгаа.

Манай колхозой правлени, партийна организаци эдэ дутагдалнуудые зайсуулхын тулада нёдондо жэлhээ эхилэн горьтойхон оролдолго гаргажа байна. Партиин обкомой III пленумэй тогтоолнуудые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа партийна организацимнай тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалhан байгаа. Тиин hаалишадай дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд хододоо гаргагдажа байдаг болоо.

Малшадай байра байдал hайжаруулха тушаа асуудал партийна суглаан дээрэ хэлсэгдээ. Партийна суглаанай шиидхэбэриин ёhоор үнгэрэгшэ намар фермэ дээрэ hаалишадай байха хамтын гэр, улаан булан түхеэрэгдэжэ үгтөө. Улаан булан соонь «Родина-52» радиоприёмник тодхообди, нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдээ. Тиигэжэ hаалишад сүлөөтэй сагтаа ном, газетэ, журнал уншаха, радио шагнаха аргатай болоо юм. Гадна, парторганизацимнай колхозой правленитэй зүбшэн хэлсэжэ, hара бүхэндэ ажалай нэмэлтэ түлбэри hаалишадта үгэдэг болгоhон байна. Үбэлэй hаранuудта hү hаалгые эрид дээшэлүүлхын тула hаалишадта hаагдаhан hүнэйнь литр бүхэндэ 3 процент, түсэбhөө гадуур hаагдаhан hүнэй литр бүридэ 50 процент hүөөр түлэгдөө hэн. Һаалишад тусхай хубсаhаар хангагдаа. Тиигэжэ урма зориг ехэтэйгээр ажалладаг болоhон байна. Мүнөө hаалишад hара бүриингөө даалгабарита уялгые дүүргээ hаа, hаагдаhан hүнэйнгөө литр бүхэндэ 8—8 мүнгэ, түсэбhөө гадуур hаагдаhан hүнэйнгөө 25 процентыень абана.

Политическэ хүдэлмэри hайнаар ябуулагдана. Ойлгууламжын хүдэлмэри ямар асуудалнуудаар үнгэргэхэ тушаа түсэб hара бүри табигдажа, партийна суглаан дээрэ баталагдана. Зунай hаранuудта мал адуулгые эрид hайжаруулха, hү ехээр hаадаг болохо тушаа, мүн парти, правительствын табиhан зорилгонууд тухай асуудалнуудаар хэдэ дахин хөөрэлдөө үнгэргэгдэхөөр агитаторнуудта даалгабари үгтэнхэй. Һара бүри агитаторнуудтай семинар үнгэргэгдэнэ, тодорхой зорилгонууд табигдана. Хамта 12 агитаторнуудтайбди, тэдэнэй дүрбэниинь коммунистнууд юм. Агитатор бүхэн даалгабаритай байдаг. Жэшээлхэдэ, коммунист нүхэр М. Иванов hаалиин фермэ дээрэ агитатораар томилогдоhон байгаа. Тэрэ газетын hонинуудые hаалишадта саг үргэлжэ дуулгажа байдаг. Орон дотор абтадаг hү, мяха, тоhоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ гэhэн нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлээр хөөрэлдөө үнгэргэжэ, hаалишадта тодорхой зорилгонуудыень ойлгуулhан байна. Агитатор Р. Калашникова фермэ дээрэ ерэжэ, hаалишадтай хөөрэлдөө үнгэргэнэ. «Дайшалхы хуудаhануудые» гаргалгадань туhалалсана.

Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Һара бүридэ малшадай үдэр үнгэргэнэбди, мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа саашанхи ажал тухай хэлсэгдэнэ. Ажал хүдэлмэри дээрэ дутуу дунданuудай байбал, тэрэниие усадхаха тушаа хэмжээ-ябуулганууд хараалагдана. Гадна, фермэ дээрэ 10—10 хоног бүридэ ажалай дүнгүүд гаргагдажа байдаг юм. Политическэ хүдэлмэри ажал хүрэгтэй нягта холбоотойгоор ябуулагдажа байhан дээрэhээ колхозоймнай олонхи hаалишад аймаг соогоо, мүн республика дотороошье мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябалсадаг болонхой. Жэшээнь, hаалишан А. Дьячкова ажахын жэлэй 8 hара соо үнеэн бүриhөө 1505 литр hү hаагаа. Мүн hаалишад Н. Потылицына, А. Гороховская, В. Разгильдеева гэгшэд тус тустаа үнеэн бүүриhөө 900—900 гаран литр hү hааhан байна. Колхозоймнай hаалишад мүнөө жэлдэ үнеэн бүриhөө 1250—1250 литр hү hааха гэhэн уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Нёдондо жэлэйхидэ орхолоо колхознай hү hаалгаяа бүри ехэ хэмжээгээр дээшэлүүлээ. Ажахын жэлэй 8 hара соо үнеэн бүридэ 867 литр hүн hаагдаа. Хэрбээ нёдондо ажахын жэлэй энэ үе соо 28 мянга гаран литр hүн hаагдаhан байгаа hаа, мүнөө жэлдэ 98 мянга гаран литр hүн hаагдаа. Тиигэжэ hү hаалга 3,5 дахин ехэ болоhон байна. Май hарын дүнгөөр аймаг соогоо мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ, партиин айкомой, аймгүйсэдкомой Улаан туг абанхайбди. Июнь hара соо hү тушааха, худалдаха түсэбөө дүүргэхэбди.

Мүнөө аймаг соогоо hү hаалгаар түрүү ябаhан «Коммунизм» колхозые хүсэхэ гэhэн зорилго hаалишадай үмэнэ парторганизацимнай табинхай. Энэ зорилгоёо июль hара соо лаб бэелүүлжэ шадахабди.

П. Дымбрылов, Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой парторганизациин секретарь.

Мэргэжэлтын зүбшэл

Сахарна свёклын ургаса харууhалха тухай

1. САХАРНА СВЁКЛЫН УРГАСА ГЭМТЭЭДЭГ ХОРХОЙНУУДТАЙ ЯАЖА ТЭМСЭХЭБ

Мүнөө жэлдэ Бичурын, Кударын, Мухаршэбэрэй аймагуудай колхоз, совхозууд нёдондо жэлдэ орходоо сахарна свёклын талмайе нилээд ехээр ургэдхэhэн байна. Мүнөө свёклын плантацинуудаар ургаса гаража захалаа. Мүн тиихэдэ хорхой, шабхайнуудшье бии боложо, ургасыень эдижэ, гэмтээжэ байна.

Тиимэhээ мэнэ гэhээр лэ тэдэ хорхойнуудые үгы хэхэ, мүн зарим плантацинуудта хорхой шабхайнуудай үгышье байбалынь, тэрээнhээ хамгаалхын түлөө тэмсэжэ эхилхэ хэрэгтэй.

Хайшан гээд хорхой шумуулнуудтай тэмсэхэ хэрэгтэйб?

Сахарна свёклын ургасые ехэнхидээ блок, долгоносик гэжэ хорхойнууд эгээл ехээр гэмтээдэг юм. Сахарна свёклын плантаци дээрэ долгоносигуудай хүдөөhөө ерэжэ орохогүйн тулада, участогуудыень тойруулан 27 сантиметр үргэн, 35 сантиметр гүнзэгы канава малтаха, мүн канава руугаа хоорондоо 5—6 метр зайтайгаар 30—35 сантиметр гүнзэгытэй нүхэнүүдые малтаха хэрэгтэй. 5—6 үдэр үнгэрhэн хойно 12 процентын гексахлоран гэжэ хоро сасаха шухала. Хонхорхой соогуур ороhон долгоносигуудые галдаха, үгышье hаа шоройгоор булаха хэрэгтэй.

Мүнөө сельхозснабай складта ядохимикадууд бии. «Дуст «ДДТ», гексахлоран- хорон ямаршье хорхойнуудые бэлэхэнээр үгы хэдэг юм. Ядохимикадуудые үглөөгүүр эртэ, hалхигүй сагта сасахада hайн.

2. ГАЗАРАЙ ХҮРЬhЭНЭЙ ХАТУУЖАРААД БАЙХАДА ЮУ ХЭХЭБ

Бороо хурын ороhоной hүүлдэ гэхэ гү, али үhалhанай hүүлдэ наранда шарагдаад, газарай хүрьhэн дээрээ хатуужардаг. Энэ хадаа сахарна свёклын ургасада hаад хэдэг юм. Сахарна свёклын ургасын бултайжа гараагүй байгаа hаань, газарыень хүндэлөөшэнь борнойлжо зөөлэрүүлхэ. Үгышье hаа арзагар шүдэнүүдтэй катогуудые хэрэглэхэ.

Газарай хүрьhэ зөөлэрүүлхэдээ час соо 3 километрhээ түргөөр ябуулжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, түргэн ябуулхада свёклын ургамалые гэмтээдэг юм. Хэрбээ сахарна свёклын эшын газар дээрэ гаража жэрэгэр рядтай боложо байгаа hаа, механизированнэ аргаар шаровка хэжэ, газарайнь хүрьhэ зөөлэрүүлхэ хэрэгтэй.

Хайшан гээд шаровка хэхэб? Свёклын эшын газар дээрэ бултайн гараад байха үедэ түрүүшынхеэ 4—5 сантиметр гүнзэгыгөөр ряд хоорондуурхи газарайнь хүрьhэ зөөлэрүүлхэ шухала. Тиигэхэдэ газарай хүрьhэн дээрэhээ зөөлэржэ үгэхэ, Тиигэбэл свёкло түргөөр ургадаг болохо, буртаг үбhэнүүдhээ hалаха. Зүгөөр энээниие богони болзор соо үнгэргэхэ хэрэгтэй.

Шаровка hайн шанартайгаар үнгэргэхын тулада юрын культиваторнуудта шухала хэрэгсэлнүүдые хабсарган ажалладаг юм. Жэшээнь, «КПС-5,4» «КРН-5,4» маркын культиваторнуудта 150 милиметр үргэнөөр далибша гаргаад, шорой зүhэдэг түхеэрэлгэдэнь хоёр хутага hуулгаха. «УКС-12», «2КУТС-2» маркын культиваторнуудта мүн тиимэ хутаганууд 85 милиметр үргэнөөр зүhэхөөр тааруулагдадаг юм. Механизированнэ аргаар шаровка хэжэ байхадаа ургамалай үндэhэнэй гэмтэхэгүйень харалсаха шухала.

3. СВЁКЛЫН УРГАСА ШЭНГЭРҮҮЛХЭ ТУХАЙ

Свёклын эшын hайнаар газар дээрэ гараад, hалаатаад ерэhэн хойно ургасыень шэнгэрүүлхэ ёhотой. Урда жэлнүүдтэ свёклын баян ургаса абаhан колхозуудай дүршэл дээрэhээ харахада гектар бүридэ 115—120 мянган ургамал эшэнүүд үлөөгдэдэг байна гэхэ гү, али нэгэ погонно метр соо 6—7 ургамал, хоорондоо 17—18 сантиметр зайтайгаар үлөөгдэнэ. Энэ хүдэлмэриие шаровка хэhэнэйнгээ hүүлдэ 6—7 үдэр соо үнгэргэхэ ёhотой юм. Тэрэ болзорhоо яабашье оройтуулжа болохогүй. Юуб гэхэдэ, свёклын ургаса муудашаха.

Свёклын ургаса шэнгэрүүлхэдээ hайн эшэнүүдыень орхихо хэрэгтэй. Гадна, нэгэ погонно метр соо 30—40 хэhэг ургамалай байгаа hаа, механизированнэ аргаар шэнгэрүүлхэдэ болодог юм. Тиигэхэдэ гараар ажаллаhанда орходоо hураггүй хүнгэн, ажалай гаргаша багатай байдаг. Механизированнэ аргаар шэнгэрүүлгэ хэхэдэ мүн лэ «КПС-5,4», «КРН-5,4» культиваторнуудта тусхай хэрэгсэлнүүд түхеэрэгдэн хэгдэнэ.

Шэнгэрүүлhэнэйнгээ hүүлдэ 8—10 үдэрэй үнгэрhэн хойно ургасыень баhа дахин хаража үзэхэ, үлүү ургамалнуудай гараhан байгаа hаа, дахин түүжэ хаяха шухала.

4. СВЁКЛЫН УРГАСА ЯАЖА ХАРУУhАЛХАБ

Свёклын ургасада заатагүй 1—2 дахин минеральна утэгжүүлгэ хэхэ хэрэгтэй юм. Намарhаа хойшо утэгжүүлгэ муугаар оруулагдаhан газарта хоёр дахин минеральна утэгжүүлгэ оруулха хэрэгтэй.

Уhалагдадаг газарта нэгэдэхеэ утэгжүүлгэ оруулхадаа ургасыень шэнгэрүүлhэнэйнгээ hүүлдэ, хоёрдохёо—шалгажа, дахин ургасынь харууhалжа дүүргэhэнэйнгээ hүүлдэ хэхэ. Уhалагдадаг газарта нэгэдэхеэ—нэгэ дахин уhалhанайнгаа hүүлээр, хоёрдохёо — хоёр дахин уhалhанайнгаа hүүлдэ минеральна утэгжүүлгэ оруулагдаха ёhотой.

И. Дик, Бичурын сахарна заводой ахалагша агроном.

Мяха, һү ехээр абаха уялгануудаа һайнаар дүүргэе

Холын бэлшээридэ малаа гаргаба

Түнхэндэ зунай гоё саг ерэбэ. аян үндэр ууланиудай саһаниинь ороһоо үни хайлажа, гансал шан-а өөдөө шобхойлдоһон шулуун хуууунуудай сагаан мүнгэндэл мал-йнууд тунгалаг хүхэ номин тэнридэ умбажа ябаһан үүлэнүүдые ха эсхэн, наранай хурса элшэдэ алзан зэрилгээтэнэ.

Мүнөө эндэ зүлгэ ногоогоор газар шагдажа, мал адуунай бэлшэжэ галха саг хүрэжэ ерэнхэй. Эгээл э үедэ Түнхэнэй аймагай колхоуд холын бэлшээридэ малаа гаржа эхилдэг.

Хэрэнэй МТС-эй харьяата колхоуд жэл ерэхэ тудам гүрэндэ туаагдаха хэдэн мянган эбэртэ бодо алаа, адуу моридоо Үргүүдэй ямчир гэжэ холын бэлшээридэ аргаад, намар болотор тэндэ бэлээн тарган таргалуулдаг заншалтай. Гана Үргүүдэйдэ 1700 толгой эбэртэ одо мал, 600 адуу морин нёдондо аргагдаһан байна. Тэндэхи хадын ормойгоор, далайн шоруухаа 2—3 янган метр дээрэ байһан модолиг адануудай ташалангаар зүлгэ, огоондо мал бэлшээгдэдэг. ндэр газарта һэрюун, һэбээтэй. Һоно батаганааншье үгы. һотойл Альпын тунга нугаудтал шэнги газарта мал бэлшэээдэ түргэн таргалдаг, бэлээр мяхакадаг юм. Теэд малые холын бэлшээридэ гаргажа, һайнаар таргауулхын тула ажалдаа дүршэһэн, рхим малшадые колхоз болон МТС эндэ гаргадаг юм. Мүн малаа һайаар хараһанайнь түлөө урмашуула—нэмэлтэ түлбэри тэдэндэ нэгэ эды болоод лэ үгтэдэг. Жэшээлхэдэ, түсэбһөө гадуур малайнгаа шэгүүрые нэмээхэдэнь, тэрэнэйнь 10 килограмм бүхэндэ амидын шэгнүүрээр 1 килограмм нэмэлтэ түлбэри болгон мал адуулагшадта үгтэдэг ээшэ. Юрэнхыдөө тэндэ 100—120 олгой малые 2 хүн харана. Холын бэлшээридэ малаа һайнаар харууалжа, ехээр таргалуулдаг адуулгаад яһала олон бии. «Путь Ленина» колхозой мал адуулагша Будаев Бальжин Ошоров Хандажап хоёр арба гаран жэлэй туршада холын бэлшээридэ малые бэлшээн тагралуулжа байнхай. Эдэ нүхэд нёдондо мал таргалуулха түсэбөө 150 центнерээр үлүүлэн дүүргэжэ, тус тустаа амидын шэгнүүрээр 14 центнер мяха нэмэлтэ түлбэри болгон абаһан байха юм. Мүн «Победа» колхозой гэшүүн Лаврентий Ильич Садчиков 4 центнер мяха нэмэлтэ түлбэридэ абаа һэн.

Энэ жэлдэ холын бэлшээридэ гаргаха үедөө Хэрэнэй МТС-эй харьяата колхозууд нилээд ехэ бэлэдхэл хээ. Нэн түрүүн холын бэлшээрние бэлэн болгохо, малшадай байрануудые заһабарилха талаар тусхай комисси МТС-тэ байгуулагдаа. Тус комиссида колхоз бүриһөө хоёр—хоёр хүн оруулагдаһан байна. Июниин 5-да комиссиинхид холын бэлшээридэ ошожо, малшадай байрануудые һэльбэн заһабарилаа. Тиигэжэ 5 гэр тэндэ шэнээр баригдажа байна. Гадна, Хэрэнэй МТС-эй мэргэжэлтэдэй үүсхэлээр түрүүшынхеэ 100 толгой хонид холын бэлшээридэ һаяар гаргагдахань. Теэд аадар, мүндэрһөө, һалхинһаа хонидые хамгаалхын тула тусгаар һарабшануудые хэжэ, холтоһоор хушаһан байна.

Энэ жэлдэ холын бэлшээридэ мал харууһалхаяа хамта дээрээ 150 хүн гараба. Тиимэһээ тэдээндэ һайн байра байдал түхеэрхэ шухала. МТС-үүдэй дирекци, колхозуудай правлени энэ талаар горьтой ажал хээ. Мүн энэ зун түрүүшынхеэ ветеринарна фельдшер А. И. Зверев саг үргэлжэ холын бэлшээридэ байдаг болохо юм. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха тусгаар даалгабаритай хүн, Хэрэнэй үдэшын дунда һургуулиин директор, мүн КПСС-эй айкомой инструктор нүхэр Морозов, наймаалагша, нүүдэл лавкынхид тэндэ гаралсаба. Колхозуудай правленинүүд энэ жэлдэ холын бэлшээридэхи малшадтай үе үе болоод радиогоор хөөрэлдэжэ байха юм. Мүн газетэ, журналнууд недели бүри абаашагдажа байха.

Июниин тэнһээ эхилэн Хэрэнэй МТС-эй харьяата колхозууд малаа холын бэлшээридэ гаргажа эхилээ. Үдэр бүри 100—150 толгой малые 4 хүн холын бэлшээридэ туужа гарана. 10 үдэр соо малые бэлшээридэ гаргалга дүүрэхэ юм.

Энэ жэлдэ колхозууд нёдондонойхидо оробол һураггүй олон мал, (1020 мори, 2060 толгой эбэртэ бодо мал) холын бэлшээридэ гаргахань.

Намар болоходо Саяан уулын холын бэлшээридэ таргалһан малнуудаа колхозууд гүрэндэ тушааха юм.

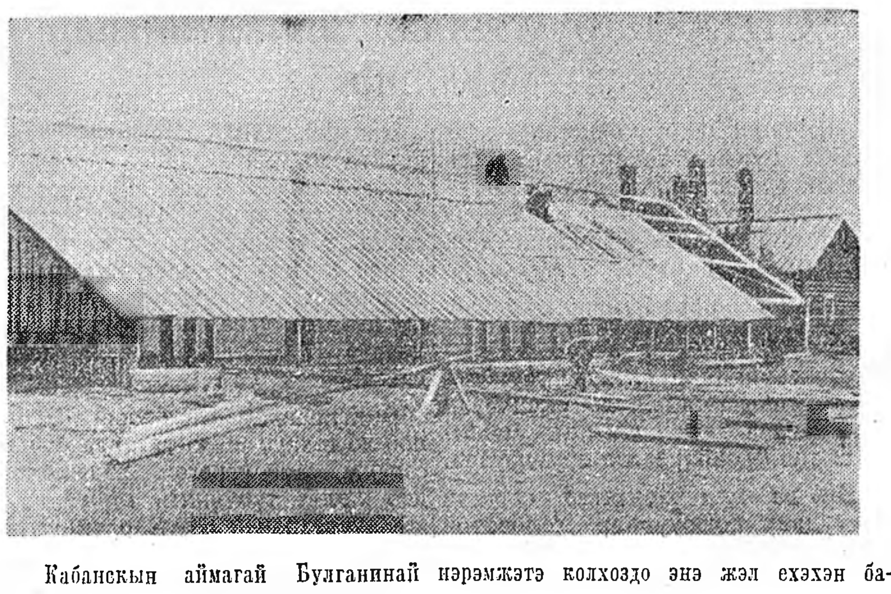
Г. Старикова.

Түрүү һаалишадай амжалта

Үнеэдһээ бүри ехээр һү һаахын тула социалистическэ мүрысөөн Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай дунда үргэнөөр дэлгэрнэ.

Һаалишан Дугарма Будаевагай даадаг гүүртынхид май һарын мүрысөөнэй дүнгөөр түрүү һуури эзэлээ. Тус гүүртэ һү һааха жэлэйнгээ түсэбые июниин 1-дэ 65 процент дүүргэбэ. Энэ гүүртэ үнгэрһэн 8 һара соо 59213 литр һү һагаа. Һаалишад Д. Будаева, К. Самданова, Х. Цацаева гүүртынгээ һаалишадай дунда эрхим ажалаараа шалгарна.

Б. Цыденов.

Кабанскын аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхоздо энэ жэл ехэхэн барилга хэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой барилгын бригада таряанай ток хушажа байна.

В. Вельверэй фото.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Нээгдэхээе болиһон магазин

Хужарай сомоной Маленковой нэрэмжэтэ колхозой (Закамен) хоёрдохи бригада колхозой центрһээ арбан табаад модоной газарта оршодог юм. Энэ бригадада нэгэ магазин, клуб бии. Һүүлэй үедэ эдэ хоёрнай хаалгатай байдаг болошоо. Магазимнай хаагдаһаар хоёр һараяа боложо байна. Бригадын гэшүүд хэрэгтэй юумэеэ колхозой центрһээ хүнөөр захижа асаруулна. Тус магазинай хүдэлмэри тухай хэды дахин колхозой гэшүүдэй суглаан дээрэ хэлсэгдэһэн, тогтоолшье баталан абтаһан байха. Теэд энэ асуудал шиидхэгдэнэгүй.

Мүн тус бригадын клубые даагша Дари Дамбаева өөрынгөө уялгада хайша хэрэгээр хандана. Мүнөө эндэхи библиотекэнь ажалшадые хэрэгтэй ном, газетэнүүдээр хангананагүй. Клуб соонь хүнэй аятай зохидоор һууха һандали олохогүйш. Киногой ерэхэдэ, хүн бүхэн өөһэдынгөө стул асаржа ерэдэг.

Хужарай сомоной, сельпогой, мүн колхозой түрүүлэгшэнэр хоёрдохи бригадын ажалшадта хэзээ һаналаа табидаг болохо юм?

Р. Лубсанов.

Заһабарилагдахаяа болиһон кузница

Һайса заһабарилагдаһан, ямаршье сагта ажаллахаар гүхеэрэгдэһэн кузница колхоз бүхэндэ байха ёһотой. Тиибэшье һаа, Кагановичын нэрэмжэтэ (Зэдэ) колхозой кузница үни заяанайшье заһабарилагданагүй. Кузницын сонхонуудынь тэһэрхэй, үүдэниинь онгорхой, сэлеэтэй байдаг. Тэндэнь хүдөө ажахын машинануудай частьнууд тон хомор. Түмэршэ дархашуулай хэхэ хүдэлмэри жэлэй дүрбэн сагта яһала ехэ гээшэ. Жэшээнь, мэнэ гэһээр үбһэ, удаань таряа хуряалгын хүдэлмэри эхилхэнь. Мүнөө кузницын газаа үбһэ хуряалгын машинанууд суглуулагдаад, даб дээрэ хэрэгтэй частьнуудай үгы дээрэһээ боложо заһабарилагданагүй.

Колхозой правлени, партийна организаци дурсагдаһан дутуунуудаа усадхажа, эхилхээ байһан кампаниие эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ бэзэ.

Д. Цыремпилов.

Һандархай клуб

Мухаршэбэрэй аймагта Суулга гэжэ үзэсхэлэнтэ гоё һайхан нютаг бии юм. Теэд энэ нютагай залуушуул сүлөөтэй сагаа хүхюун сэнгэлигээр, һайнаар үнгэргэхэ газаргүйдэнэ. Ушар юуб гэхэдэ, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой центртэхи клуб үнинэй нээгдэнэгүй. Энэ клубынь тэһэрхэй сонхотой, үүдэ урхэнь сэлсэтэй байдаг. Тиихэдэ хушалтагүй оройгоорнь наранай туяа нэбтэрэн ороно. Доторнь орожо харабал гэдэргээ унашан алдамаар. Яахадааб гэхэдэ, саһанай хайлахаһаа хойшо клуб оройдоошье сэбэрлэгдээгүй. Тиимэһээ үбдэг тулама бог шорой.

Хэлэгдэһэн дутуу дунданиудые колхозой хүтэлбэрилэгшэд, аймгүйсэдкомой культурын таһагайхид мэдэбшье, зохихо хэмжээ абанагүй.

Залуушуулай зүгһөө **Мария Дондукова** бэшэбэ.

Орооһоёо хаана татахаб?

Ара-Хэрээтын сомоной Ждановай нэрэмжэтэ колхозой (Бичура) гэшүүд амбаараараа дүүрэн таряатай, яһала баян дэлгэр ажаһуудаг боложо байна. Гэбэшье, колхозой гэшүүд һүүлэй үедэ орооһоёо татаха аргагүй болоод байна. Таряа татадаг хоёр тээрмэ колхоздо бии юм. Гэбэшье нүхэд Сафонов Кузнецов хоёр даалгагдаһан ажалдаа хойрог нобшоор хандана. Мүнөө энэ тээрмэнүүднай хүдэлнэгүй.

Колхозой гэшүүд талхаяа татахын тула аяар хорин табан модоной газарта 2—3 хоногоор ошоно.

Колхозой правлени, партийна организаци дурсагдаһан асуудалые саг дарыдань шиидхэхэ аабза гэжэ һанагдана.

Х. Доржиев, колхозой гэшүүн.

Хүдөө нютагуудта ажаһуугшадые эд бараагаар элбэгээр хангая!

Наймаалагшагүй ларёгууд нээгдэнэ

Курумканай аймпотребсоюз колхозуудай холын малшадые нүүдэл наймаагаар һайнаар хангана. Аймагай колхозуудай холын фермэ, гүүртэнүүд дээгүүрхи 18 культбазада наймаалагшагүй ларёгууд эмхидхэгдэнхэй. Тэндэнь сахар, конфетэ, дабһан, крупа гэхэ мэтын зүйлнүүд хүнэй абахаар бэлэн шэгнээтэй, багсалаатай байдаг. Мүн тэндэнь ажалшадта шухала хэрэгтэй зүйлнүүд: тамхи, зуруул, мылэ, нииткэ, тобшо гэхэ мэтэнүүд элбэг байдаг. Тиигэжэ колхозуудай холын малшад дуратай юумэеэ ажалһаа һаатангүй абаадхиха аргатай болобо.

Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой мал ажалда хүдэлдэг Гааргын Адагтахи 50 гаран үрхэтэ айлай дэргэдэ, мүн Үхэрын Гол гэжэ газарта Гааргын сельпо наймаалагшагүй ларёгуудые эмхидхээ. Тиихэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой холын фермэ, гүүртэнүүдтэ 5 ларёк, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 4 ларёк наймаалагшагүйгөөр хүдэлнэ. Мүн Барханай сомоной Молотовой, Хара Модоной сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта наймаалагшагүй хэдэн ларёгууд эмхидхэгдэнхэй. Эдэ ларёгуудаа сельпогой хүдэлмэрилэгшэд хэды хоноод лэ шалгажа, бага болоһон зүйлнүүдыень нэмэжэ, гүйсэтэй бараануудые бүри ехээр асаржа табижа байдаг.

Иигэжэ наймаалагшагүй ларёк эмхидхэхэдэ колхознигуудта, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэшье ехэ һайн, ажалыень хүнгэдхэжэ үгөө. Колхознигууд жэжэ бужа юумэнэй түлөө ажалаа орхижо, холо ябахаа болибо. Үнгэрһэн үбэл, хабарай туршада эдэ ларёгуудта, эмхидхэгдэһэн сагһаань хойшо, нэгэшье мүнгэнэй дутагдал болоогүй.

Эдэ ларёгуудһаа гадна, үшөө 5 нүүдэл наймаа аймагай колхозуудай фермэ, гүүртэ, бригадануудые хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь хангана.

К. Димов.

Шэнэ графигта оруулагдажа байна

Хэжэнгын аймпотребсоюз энэ үбэлһөө эхилэн магазинуудаа шэнэ графигаар хүдэлгэжэ захалба. Эгээн түрүүлэн шэнэ графигта аймцентрын эдеэ хоол наймаалдаг 2 магазин оруулагдаа.

Урдань нэгэ магазиниие нэгэ хүн даагаад, үдэрэй 8 час соо ажалладаг байгаа һаа, мүнөө 2 хүн ажаллана. Нэгэниинь үглөөгүүр эртэ ерэжэ, үдын хоолой забһарлалгагүйгөөр ажаллаад, нүгөөдэ нүхэртөө тушаажа үгэнэ. Тэрэнь мүн лэ забһарлалгагүйгөөр үдэшэ орой болотор ажаллана.

Энэнь ажалшадта һайн болоо: үглөөгүүр эртэ ажалда гарадаг хүнүүд ажалһаа түрүүн, үдэшэ орой ажалһаа ороошод хүдэлмэриин һүүлээр, ямаршье сагта ошоод, дуратай юумэеэ абаадхиха аргатай болоо. Мүн эдэ магазинууд шэнэ гуримаар ажаллахадаа худалдаа наймаанайнгаа түсэбые эли бодоор дээшэлүүлбэ.

Жэшээлхэдэ, дээрэ дурсагдаһан магазинай нэгэндэ нүхэр Тарабукин гансаараа 8 час соо ажалладаг байхадаа, һарынгаа түсэбые арайхан гэжэ дүүргэдэг һэн. Харин мүнөө нүхэр Тарабукин һара бүри түсэбөө 140 — 150 процент хүргэнэ. Тиихэдэ нүгөөдэ магазинайнь наймаалагша нүхэр Бочкина урдань һарадаа 80 мянган түхэригэй наймаа хэдэг байгаа һаа, мүнөө 100 мянган түхэригэй юумэ худалдана.

Хэжэнгынхид шэнэ гуримай һайн байһаниие мэдэржэ, майн 1-нэй һайндэрһөө хойшо 6 магазиниие шэнэ графигта оруулба.

Д. Колмаков.

Түрүүшүүлэй нэгэн

Орлик тосхондохи хилээмэнэй магазин гансал хилээмэ наймаалгаар ажалаа хизаарладаггүй, мүн эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые элбэгээр наймаална.

Тус магазинай наймаалагша нүхэр Булгутова ажалшадта эдеэ хоолой зүйл элбэгээр, түргэнөөр наймаалдаг дээрэһээ олондо хүндэтэй болонхой. Мүн магазин доторнь хододоо сэбэр, юумэнүүдынь хуу эмхитэй гуримтайгаар табяатай, үнэ сэнгынь тодоор бэшэгдэнхэй байдаг.

Нютагайнь зон залуу басаган, комсомол нүхэр Булгутовае «хүндэ налархай зөөлэхэнөөр хандадаг, ехэл хёрхо, бэрхэ, хүдэлжэ байхыень харажашье хүсэхөөр бэшэ түргэн, бушуу басаган даа» гэжэ магтадаг юм.

Энэ хабар үнгэргэгдэһэн Ахын аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй тоосоото суглаан дээрэ пайщигууд нүхэр Булгутовагай ажалда һайн сэгнэлтэ үгөө. Нүхэр Булгутова ажалшадай эрилтэдэ анхаралтайгаар хандахаһаа гадна, һара бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүнөө Ахын аймпотребобществын бүхы хүдэлмэрилэгшэд Агууехэ Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн баярай һайндэрые ажалай амжалтаар угтахын тула социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, ажалайнгаа эршэ хүсые улам шангадхажа байна. Нүхэр Булгутовашье энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, ажалайнгаа амжалтые улам арьбадхана.

Д. Дугаров.

Мяха бүри ехээр абадаг болохын түлөө һайнаар оролдое

Мяха, һү, тоһоной хүн бүридэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй табиһан зорилгонуудые бүхы совет арад ехэ баяртайгаар һайшаан дэмжээ.

Мяханай хүн бүридэ хүртэсын талаар США-е хүсэхын тулада эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ амидын шэгнүүрээр 67 центнер мяха, 141 центнер һү абаха хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй шэнэ шэнэ социалистическэ уялгануудые абажа байһан тухай газетэнүүд үдэр ерэхэ тудам мэдээсэнэ. Мал ажалай продукт бүри ехээр абадаг болохо, мүн ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулха тухай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүри дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Ороноймнай олон колхозууд урда тээнь хараалһан түсэбүүдээ хубилган, ойрын нэгэ—хоёр жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 100, зуу үлүүтэй центнер мяха абаха, 400, дүрбэн зуу үлүүтэй центнер һү һааха, хонидойнгоо тоо толгой хоёр, хоёр үлүүтэй дахин олон болгохо, шубуу тон олоор үсхэдэг болохо, эбэртэ бодо малаа бүри олон болгохо гэһэн уялгануудые абаа.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй энэ патриотическа тэмсэлдэ манай республика өөрынгөө эрхим түһа нэмэри оруулалсаха ёһотой. 1956 онойхитой сасуулбал гүрэндэ тушаагдаха мяха 1,5 дахин, һү 1,7 дахин ехээр абадаг болохо, тиихэдээ түсэбһөө гадуур 4 мянган тонно мяха, 25 мянган тонно һү тушааха гэһэн уялга манай республикын колхозууд болон совхозууд мүнөө жэлдэ абаа. Энэ зорилгые бидэнэр лаб дүүргэжэ шадаха байнабди. 1956 онойхитой сасуулбал табанжэлэй эсэс хүрэтэр мяха абалгые 3,5 дахин, һү һаалгые 3 дахин ехэ болгохо бүхы услови манай республикын колхозууд болон совхозуудта хүсэд бии.

Мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохын түлөө бүгэдэарадай мүрысөөндэ оролсоходоо, республикымнай аймагууд, колхозууд болон совхозууд урда тээнь абаһан уялгануудаа дахин хаража үзөөд, нэмэлтэ арга боломжонуудаа бүри хүсэдөөр элирхэйлнэ, тиигээд мяха болон сагаан эдеэ ехээр абадаг болохо социалистическэ бүри ехэ уялгануудые абажа байна. Жэшээлхэдэ, Байкало-Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд арга боломжонуудаа тодорхойлжо үзөөд, бүри мүнөө жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 34 центнер мяха абаха, 120 центнер һү һааха, тиихэдэ 1960 ондо 350 центнер һү һааха, 100 центнер мяха, тэрэ тоодо хахалагдадаг газарай 100 гектар бүридэ 54 центнер гахайн мяха абаха гэһэн уялга абаа. Иволгын аймагай Мартын 8-най нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 1960 ондо 81 центнер мяха, тэрэ тоодо хахалагдадаг газарай зуун гектар бүридэ 60 центнер гахайн мяха абаха, мүн 200 центнер һү һааха гэһэн уялгатай юм. Кабанскын аймагай колхознигууд 1956 онойхитой сасуулбал, 1960 ондо мяха дүрбэ дахин ехээр, һү 2,8 дахин ехээр абадаг болохо. Тиигэжэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 87 центнер мяха абаха, 225 центнер һү һааха гэжэ үгэеэ үгөө. Республикын бусад олон колхозууд мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохо арга боломжонуудай үшөө хүсэд элирүүлэн ашаглагдаагүй байһые зарим аймагууд, колхозууд болон совхозуудай социалистическэ шэнэ уялганууд гэршэлэн харуулна. Партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай үмэнэ ямар зорилгонууд табигданаб гэхэдэ, мяха, һү, нооһо, үндэгэ бүри ехээр абадаг болохо зорилгые бодотоор бэелүүлхын тулада арга боломжонуудаа элирүүлжэ, тэдэниие ашаглаха арга тодорхойлон олохо хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ мяха абалга мал ажалай эгээн гээгдэнги, задагай һалбаринь болоно гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ мяха ехээр абадаг болохо гээшэ ойрын 2—3 жэлдэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ ёһотой тон ехэ, орёо бэрхэтэй зорилго болоно. Энээн тухай партиимнай Центральна Комитет нэгэтэ бэшэ онсолон тэмдэглэһэн байха юм.

Нээрээшье, колхозуудай үнгэрэгшэ жэлдэ ямараар ажаллаһые хаража үзөө һаа мал ажалай продукт абаха хэрэгтэ угаа ехэ дутуунуудай бии байһаниинь тон эли болохо байна. Мяха абаха түсэб оройдоол 84 процент, тэрэ тоодо гахайн мяха абаха түсэб миил 35 процент дүүргэгдэһэн байгаа. Тэрээнһээ уламжалан, эдлүүриин газарай 100 гектарта тон бага, оройдоол 9 үлүүтэй центнер мяхан, тэрэ тоодо хахалагдадаг газарай 100 гектар бүридэ 2 центнер гахайн мяхан абтаһан байгаа. Тиихэтэй хамта ямар мяхан абтадаг бэ гэжэ хэлэхэ болоо һаа бүхы мяханай 56 процентнь үхэрэй, 26 процентнь хонинной, 11 процентнь адуунай, 6 зааха үлүүтэй процентнь гахайн, 0,5 процентнь шубуунай мяхан байһан юм. Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ гахайн, шубуунай мяхан тон багаар абтаһан байна. Гэхэтэй хамта түргэнөөр үдэжэ томо болодог гахайнуудые үсхэбэрилхэ гээшэ мяха ехээр абадаг болохо тон шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно. Энэ арга боломжые хүсэд һайнаар хэрэглээд байхада мяхан ехээр абтадаг болохоһоо гадна, мяхан болгохын тулада хони олоор үүсэлхэ ябадал ойрын хоёр, гурбан жэлэй турша соо ехээр хорохо байна.

Малые тарганиудаар гүрэндэ тушааха гээшэ мяха абалга ехэ болгохо баһа нэгэ шухала нүхэсэл болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ тушаагдаһан малай 40 гаран процентнь туранхайшагууд, бүришье туранхайнууд байгаа. Тэрээнһээ уламжалан колхозууд юрэнхы дээрэнь бодожо үзэхэдэ, 1400 толгой эбэртэ бодо мал гү, али 8500 хони үлүү тушааһан болоно.

Эдэ бүгэдые хараадаа абан олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мал адуулжа таргалуулха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэжэ, тэдэ малнуудайнгаа амидынь шэгнүүрые нилээд ехээр нэмээжэ шадаһан байна.

Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай колхозуудта адуулжа таргалуулхын тулада табигдаһан эбэртэ бодо малнуудынь туд бүридөө май һарада сүүдхэ соо дунда зэргээр 330 граммаар, хонид 130 граммаар, шахалгада байһан гахайнууд 800 граммаар нэмэһэн байха юм. Аймагай зарим колхозуудта бүри һайн үрэ дүн туйлагдаа. «Коммунизм» колхоздо дунда зэргээр сүүдхэдээ эбэртэ бодо малай шэгнүүр 415 граммаар, гахайн—875 граммаар нэмээ. «Улаан Оронго» колхоздо шахабарида байһан гахайнуудынь дунда зэргээр сүүдхэ соогоо 1100 граммаар нэмээ.

Мал адуулжа таргалуулха хүдэлмэри Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд муу бэшээр эмхидхээ. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо бэлшээжэ таргалуулхын тулада табигдаһан 374 толгой эбэртэ бодо мал май һарада сүүдхэ соогоо дунда зэргээр 566 граммаар нэмээ. «Гигант» колхоздо шахагдажа байһан гахайнууд сүүдхэдээ дунда зэргээр 980 граммаар, «Коммунизм» колхоздо —615 граммаар нэмэһэн байха юм.

Тарбагатайн аймагай «Память Ильича» колхоздо адуулжа таргалуулхын тулада табигдаһан 119 толгой эбэртэ бодо мал туд бүридөө сүүдхэдээ дунда зэргээр 620 граммаар нэмэжэ, дунда зэргээр толгой бүхэниинь 340 килограмм амидын шэгнүүртэй болоо. Энэ колхоздо шахагдажа байһан гахайнууд сүүдхэдээ дунда зэргээр туд бүридөө 700 граммаар нэмээ. Мал таргалуулха хүдэлмэриин республикын колхозуудта бараг һайнаар табигдадаг боложо байһыень харуулһан үшөө хэдэн олон жэшээнүүдые дурдажа болохо байна.

Мал шахажа ба бэлшээжэ таргалуулха хүдэлмэридэ ябадаг олон түрүү мал адуулагшад, хонишод, гахайшад шэн зоригтойгоор ажаллажа, ажалай гайхамшагта һайн үрэ дүн туйлаһан дээрэһээ мяха ехээр абадаг болохо зорилго амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ өөһэдынгөө үнэтэ туһа нэмэри оруулна. Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай Мартын 8-най нэрэмжэтэ колхозой гахайшан нүхэр Е. В. Эрдынеева шахамал гахайнуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхэ бүридэ дунда зэргээр 840 граммаар нэмээнэ. Мүн энэ аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Г. Хандажапов таргалуулагдаха 250 толгой хонидые адуулжа байхадаа, толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэ бүридэ 200 граммаар нэмээнэ. Ториин аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Т. Е. Осокин апрелиин 1-дэ дунда зэргээр 24 килограмм амидын шэгнүүртэй 34 толгой гахай шахахын тулада тушаажа абаһан аад, һарын турша соо тэдэнэй шэгнүүрые 60 шахуу килограмм болгожо, толгой бүриинь шэгнүүрые һарын турша соо 36 килограммаар гэхэ гү, али сүүдхэ бүридэ 1200 граммаар нэмээгээ. Мухаршэбэрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн нүхэр Калашников 70 толгой эбэртэ бодо мал адуулжа байха зуураа, дунда зэргээр сүүдхэ бүридөө толгой бүриинь амидынь шэгнүүрые 600 гаран граммаар нэмээнэ. Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн нүхэр Коробенков адуулжа байһан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 500 граммаар нэмээнэ. Бусад түрүү малшадай хүдэлмэриин үрэ дүн һайн байха юм. Эдэ бүгэдэһөө хаража үзэхэдэ, хабар зунай үедэ мал шадамараар бэлшээжэ таргалуулхые оролдоод байгаа гээшэ

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Арадай демократиин оронуудта

Хитадта ороhо тарян haйнаар ургаа

ПЕКИН, июниин 20. (ТАСС). Энэ жэлдэ Хитадта шэнисын баян ургаса гараа гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Мүнөө Цзянсу провинцида 7 миллиард цзинь (нэгэ цзинь—хахад килограммтай адли) ячмень, гэршүүхэ, шэнисэ хуряахаар хараалагдаа. Энэнь нёдондо хуряагдаhанhaa 550 миллион цзинеэр ехэ.

Шэньси провинцида 24 миллион гаран му (нэгэ му—гектарай 15-най нэгэ хуби болодог) газар дээрэ шэнисын баян ургаса гараа. Эндэ 4.350 миллионhoo үлүүтэй цзинь шэнисэ хуряаха хараатай. Энэнь ургаса haйнаар гараhан 1954 онойхиhoo 100 миллион цзинеэр ехэ.

Хубэй провинцида шэнэ ургасын ячмень, шэнисэ наймаалагдажа эхилээ.

Мүнөө жэл Хубэй провинцида 150 миллион цзинеэр ехэ шэнисэ хуряагдахань ха.

КНДР-тэ 2 миллион hурагшад hуралсана

ПХЕНЬЯН, июниин 19. (ТАСС). КНДР-эй правительство эрдэм hуралсалые хүгжөөхэ асуудалда анхаралаа ехээр хандуулна. Энэ жэлдэ республика дотор шэнэ hургуулинуудые барилгада нёдондонойхиhoo 48 процент ехэ мүнгэн hомологдоо. Мүнөө жэлдэ дунда hургуулинуудай hурагшадай тоонь 170 мянга гаран хүнөөр олошоро байна.

Техникын мэргэжэлтэдые бэлдэхэ талаар ехэхэн амжалта туйлагдаа. Техническэ олон хэдэн hургуулинууд нээгдэжэ байна. Мүнөө жэлдэ техническэ hургуулинуудай hурагшадай тоонь 9 мянга гаран хүнөөр олошоро юм. Дээдэ hургуулинуудта тэрэшэлэн олон хүн абтахаяа байна. Мүнөө КНДР-тэ бүхы дээрээ 17 дээдэ hургуули, 306 дунда ба хүсэд бэшэ дунда hургуули, элдэб янзын 3777 курса бии юм. Тэдэнэйдэ бүхы дээрээ 2 миллион гаран хүн hуралсана.

Польшодо ехэ сайр туулган олдобо

ВАРШАВА, июниин 19. (ТАСС). Польшын хэблэлэй агентствын дамжуулhанай ёhoop, haяхан Блендовскэ ба Старчиновска сүл губида (Катовицка воеводство), бэдэрэлгэ хэгдэжэ, ехэ элбэгээр сайр, туулган олдоо. Блендовскэ сүл губида тэдэ баялигууд газар доро 120—180 метр гүнзэгыдэ хэбтэнэ.

Старчиновска сүл губида haяар сайр, туулга малтан абажа эхилхэнь. Эндэ хэдэн метр зузаан туулган хэбтэнэ.

Чехословакиин спортсменүүд Москвада наадахаяа бэлэдхэнэ

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентствын мэдээсэлэй ёhoop, Москвада болохо залуушуулай спортивна гурбадахи наадалтын үедэ Чехословакиин спортсменүүд бүхы түхэлэй спортын мүрысөөндэ хабаадалсаха юм. Чехословакиин 280 спортсменүүд Москвада болохо наадалгада шармайн бэлэдхэжэ байна. Мүрысөөнүүдые үнгэргэжэ, тэндэ шалгарhан хүнүүдые шэлэжэ абаад, командануудые бии болгоо. Тэдэнэр Чехословакиин спортивна нэрэ хүндые хамгаалха болоно. Стол дээрэ теннисээр наадагшад дундаhaa спортын мастернууд Андреадис Штипек хоёр командада орохонь гэлсээнэ.

Румыниин спортсменкын түйлалта

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румыниин телеграфна агентствын мэдээсэлэй ёhoop, Бухарестдэ хүнгэн атлетикээр дүүдэй мүрысөөн боложо, М. Дити копье шэдэлгээр Румыниин шэнэ рекорд тогтоогоо.

Корейн Арадай Демократическа Республика. Москвада болохоёо байhан залуушуул-студентнэрэй Бүхэдэлхэйн VI фестивалиин хүндэлэлдэ дэлхэйн эстафетэ элдэб оронуудаар ябуулагдажа эхилбэ. Тус эстафетэ арадай Корейн, Хитадай, Монголой, Советскэ Союзай газар дээгүүр ябуулагдаад, фестивалиин эхилхэ багаар Москва асарагдаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ эстафетые эхилжэ ябуулhан корейцүүд Хойто Хвангай гэжэ провинциин хилэ дээрэ эстафетээ саашань дамжуулан үгэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

США-да буу зэбсэг яаралтайгаар бэлдэнэ

ВАШИНГТОН, июниин 20. (ТАСС). Гүрэнэй департамент, хамгаалгын министерство, уласхоорондын харилсаа холбооной управлени «Аюулгүй байдалые харилсан хангаха программа. 1958 финансын он» гэhэн гаршагтай брошюра хэблэн гаргаа.

Энэ асуудалаар «конгрессэй комиссинуудай табиhан документнүүд соохи нюуса бэшэ шухала мэдээнүүд» энэ брошюра соо оруулагдаа.

США-да, мүн тэрээнтэй сэрэгэй блогуудаар, союзуудаар холбоотой оронуудта зэбсэгтэ хүсэнүүдые ехэдхэhэн, буу зэбсэг үйлэдбэрилгые үргэдхэhэн тухай мэдээнүүд брошюра соо харуулагдана. 1950 онhoo хойшо бэелүүлэгдэжэ байhан «Аюулгүй байдал харилсан хангаха программа» 1950 онhoo 1956 он хүрэтэр эдэ союзуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые үргэдхэхэ талаар ехэ үүргэ дүүргэhэн байна. США-гэй газар дээрэхи хүсэнүүд 600 мянган хүнhөө 1 миллион хүрэтэр; США-тай холбоотой оронуудай газар дээрэхи хүсэнүүд —3.600 мянгаhaa 5 миллион хүрэтэр; США-гэй далайн сэрэгэй хүсэнүүд—598 сэрэгэй корабльнуудhaa 969 корабльнууд хүрэтэр; США-тай холбоотой оронуудай далайн сэрэгэй хүсэнүүд—тухайлхада, 1000 сэрэгэй корабльнуудhaa 2500 корабльнууд хүрэтэр; США-гэй агаарай сэрэгэй хүсэнүүд—12.600 сэрэгэй самолёдуудhaa 26 600 сэрэгэй самолёт хүрэтэр; США-тай холбоотой оронуудай агаарай сэрэгэй хүсэнүүд—тухайлхада, 13 мянган сэрэгэй самолёдуудhaa (500 хүрэхэгүй реактивна) 27 мянган сэрэгэй самолёдууд (12.600 реактивна) хүрэтэр олошорhон байна.

Энэ үедэ США өөрынгөө союзнигуудта 40 мянга гаран танк болон сэрэгэй ондоо машинануудые, янза бүриин түхэлтэй 1300 сэрэгэй корабль, 57 мянган ехэ буу, 10 мянга гаран сэрэгэй самолёт, 2.200 мянган пулемет болон ондоо элдэб янзын буунуудые үгөө. Эдэ бүгэдэ бүхы дээрээ 17 миллиард гаран доллар сэнтэй.

Энэ программын ёhoop зохёогдоhон 25 шахуу шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүд, мүн сэрэгэй хэрэгсэлнүүд энэ жэлдэ түрүүшын туршалга хэжэ дүүргэhэнэй hүүлээр үйлэдбэридэ оруулагдаха юм. Тэрээнhээ гадна, бүри шэнэ түхэлэй олон буунууд энэ жэлдэ туршагдажа эхилхэнь. Мүнөө ниитэ дээрээ 63.400 мянган долларой сэнтэй проектнүүд США-гэй хамгаалгын министерстводэ харагдажа байна. Тэдэнэй дунда haйжаруулагдаhан шэнэ түхэлэй радарнуудай, өөрөө жолоодогдодог hомонуудай, подводно онгосонуудтай тэмсэхэ буунуудай проектнүүд тэндэ бии юм гэжэ брошюра соонь хэлэгдэнэ.

1951 онhoo эхилээд США хилын саана НАТО-гой хэмжээндэ сэрэгэй барилгые мүнгөөр хангана гэжэ брошюра соо заагдана. Энэ программын ёhoop, НАТО-до хабаадагша оронуудта 223 аэродром бариха гэжэ хараалагдаа.

1956 оной сентябриин 30-най байдалаар, 80 гаран аэродромой барилга дүүрэжэ, үшөө 61 аэродром «хэрэгтэй болоо haaнь» ашаглагдахаар бэлэн болоод байгаа.

Энэ программаар хараалагдаhан хэлхеэ холбооной 392 барилгаhaa 223 барилгань 1956 оной эсэстэ баригдажа дүүрэhэн байна.

Англиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ээрхэг түримхэй ябуулгые Иемен буруушаана

ЛОНДОН, июниин 20. (ТАСС). Лондондо байдаг Йеменэй түлөөлгэтэ зургаан мэдүүлгэ толилоо. Йемендэ эсэргүүсэн Англиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэhэн ээрхэг түримхэй шэнэ ябуулга тухай тэрээн соогоо мэдээсэнэ. Мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Июниин 17-ной hүни Англиин реактивна самолёт Йемендэ Хариб шадар байдаг Шукейр пост дээгүүр хэдэн дахин ниидэжэ гарахадаа, шатаадаг бомбонуудые хаяhан байна. Йеменэй хэрэгүүдые эрхилhэн этигэмжэтэ энэ хорото бузар ябуулгые өөрынгөө правительствын буруушаажа байhан тухай мүнөөдэр мэдээсэжэ, иимэ ябуулгаяа зогсоохо, хойшодоо дабтахагүй гэжэ английска правительствоhaa эрибэ.

Киси Даллестай хөөрэлдэбэ

ВАШИНГТОН, июниин 20. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр Японой премьер-министр Киси гүрэнэй департаментда орожо, гүрэнэй секретарь Даллестай хөөрэлдэбэ. Гүрэнэй департаментын түлөөлэгшын мэдүүлhэнэй ёhoop, энэ хөөрэлдөөндэ Японой талаhaa Японой премьер-министр Киси гэгшын «эгээн дүтын зүблэгшэд», американска талаhaa—Алас Дурна зүгэй хэрэгүүдые эрхилhэн гүрэнэй секретариин туhалагша Робертсон, гүрэнэй секретариин орлогшын орлогшо Мэрфи, штабуудай начальнигуудай нэгэдэмэл бүлэгэй түрүүлэгшэ адмирал Рэдфорд, уласхоорондын аюулгүйе сахиха хэрэгүүдээр хамгаалгын министрын туhалагша Спрэг, Дүтын Зүүн зүгэй программа бэелүүлхэ талаар президентын тусхай туhалагша Ричардс, политика түсэблэхэ талаар гүрэнэй департаментын таhагай директор Боуи, мүн Япондо байдаг США-гэй посол Дуглас Макартур—II гэгшэд хабаадалсаба.

США Урда Корейдэ „шэнэ түхэлэй буунуудые“ үгэхэнь

ПХЕНЬЯН, июниин 20. (ТАСС). Сеулай радиогой мэдээсэhэнэй ёhoop Урда Корейдэ «шэнэ түхэлэй буунуудые» асарха тухай хэлсээн США-гэй хамгаалгын министерствотэй баталагдаа гэhэн мэдээсэл Урда Корейн хамгаалгын министерство толилбо. Энэ буу зэбсэгүүдые яажа асарха тухай асуудал мүнөө зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

РЕСПУБЛИКЫН ЧЕМПИОН

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үнгэрhэн амаралтын үдэр болоhон томо бэетэй барилдаашадай дунда дэлбэгэр үргэн сээжэтэй, зоригтойхоноор ороод, бахим шангаханаар барижа ябаад хаядаг нэгэ барилдааша олоной анхарал татаа hэн. Энэмнай Иволгын бүхэ Чимит Галсанов байба.

Хэдэн бүхэнүүдые шэдээд, нэгэдэхи hууриин түлөө барилдаха зуураа hүүлэй хоёр жэлдэ республикын чемпион байhан П. Цыреновые хаяжархихадань барилдаа хаража байгшад нэрьемэ альга ташалгаар шэнэ чемпионие угтаа hэн.

— 4—5 жэлэй барилдажа эхилээ hэм. Манай колхозой залуушуул барилдаха ехэ дуратай юм. Аймагайнгаа фестивальда илаhан манай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой табан бүхэ республиканска фестивальда барилдаа,—гэжэ Чимит Галсанов хөөрэнэ.

Футболоор республикын кубок абахын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Түгэсхэлэй уулзалгада «Байгал», «Звезда» команданууд наадажа, байгалайхид 5:0 гэhэн тоотойгоор нүгөөдүүлээ шүүгээ. Иигэжэ энэ команда түрүү hуурида гаража, физкультура ба спортын республиканска комитедэй дамжуулгын кубогта хүртэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Байгал», «Звезда» команданууд наадажа байна.

А. Игумновай текст. **Л. Хайдуровай** фото.

Мяха бүри ехээр абадаг болохын түлөө haйнаар оролдое

(Түгэсхэл)

haa, тэдэниие haйса таргалуулжа, мяха тушаахадаа колхозуудай мал үсөөнөөр хэрэглэхэ ябадал хангажа болохо байна.

Дулаанай сагай 90—100 үдэрэй турша соо хээрын бэлшээридэ мал haйнаар адуулжа шадаад байгаа haa, томо малай амидын шэгнүүр 30—40 процентээр, залуу малай шэгнүүр—50—60 процентээр нэмэдэг гэжэ түрүү колхозууд болон совхозуудай бодото хэрэг элеэр гэршэлэн харуулна. Мал адуулан таргалуулха гээшэ мяха ехээр абадаг болохо тон шухала арга нүхэсэл мүн болоно. Дулаанай үедэ бэлшээри хэрэглэхэ ябадалда хайша хэрэгээр хандадаг хүтэлбэрилэгшэд тон бодомжогүй буруу ябадал гаргана гээшэ. Гэбэшье, зарим колхозууд болон совхозуудта мал адуулжа таргалуулха хэрэгтэ иимэ хайша хэрэгээр хандадаг ушар мүнөөшье үзэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, Закаменай аймагай колхозуудта шахагдажа байhан эбэртэ бодо малай толгой бүриин амидын шэгнүүр май hара соо дунда зэргээр оройдоол 86 граммаар нэмээ. Тиин гүрэндэ тушаагдаhан эбэртэ бодо малайнь толгой бүриин амидын шэгнүүр дунда зэргээр 150 килограмм бага үлүүтэй болоо. Мүн Хэжэнгын аймагай колхозуудта малай амидын шэгнүүр сүүдхэдээ 111 граммаар, Заиграйн аймагуудай колхозуудта —70 граммаар нэмэhэн байна. Тиихэдэ, Сэлэнгын болон бусад зарим аймагуудай колхозуудта адуулжа таргалуулхын тулада табигдаhан малайнь амидын шэгнүүр нэмээгүй, харин хороhон байна.

Мүнөө үедэ мал адуулжа таргалуулхада эгээн таарамжатай үе болоод байна. Гэбэшье, үшөө олон колхозууд адуулжа таргалуулагдаха малай гүүртэнүүд болон отарануудые мүнөө хүрэтэр байгуулаагүй hууhaap. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай колхозууд 4 мянган толгой эбэртэ бодо мал бэлшээжэ таргалуулхын тулада илгаха ёhотой байhан аад, июниин 1 хүрэтэр оройдоол 1857 толгой үхэр адуулганда ябуулаад, тушааhан байна. Баргажанай аймагай колхозууд 2500 толгой үхэр адуулганда табижа таргалуулха байhан аад, 1346 толгойе илгаа. Тиихэдэ, Яруунын аймагай колхозууд 2770 толгойн орондо, миил 1600 толгой үхэр таргалуулхын тулада адуулганда табяад байна. Мүн иимэ байдал бусад зарим аймагуудта үзэгдэнэ. Адуулжа таргалуулха малнуудай гүүртэ эмхидхэхэ ябадал удааруулха гээшэ ехэ түбэгтэй хэрэг болоно. Мяха тушааха түсэбөө дүүргэжэ шадахаар тоотой мал адуулжа таргалуулхын тулада колхоз, совхоз бүридэ илгаха шухала. Адуулжа таргалуулагдаха малнуудай гүүртэ эгээн эрхим, өөрынгөө хэрэг haйн мэдэдэг ба тэрээндээ дуратай малшадта даалгагдаха ёhотой. Эдэ малшадта анхарал ехээр табиха, ажабайдалынь haйжаруулха шухала. Тиихэтэй хамта зун-намарай үедэ томо малай амидын шэгнүүр сүүдхэдээ 1 килограммhaa, хашараг буруугай амидын шэгнүүрые килограмм хахадhaa, хонидой шэгнүүрые 200 граммhaa бага бэшээр нэмээхэ, тиигэжэ гүрэндэ 300—350 килограммhaa бага бэшэ шэгнүүртэй эбэртэ бодо мал, 50 килограммhaa бага бэшэ шэгнүүртэй хони, 80—90 килограммhaa бага бэшэ шэгнүүртэй гахайнуудые гүрэндэ тушааха зорилго тэдэнэй үмэнэ табиха хэрэгтэй.

Иимэ зорилго дүүргэхын тулада адуулжа таргалуулагдаха малнуудтаа haйн бэлшээри тодолон үгэхэ, таргалуулагдаха малай сүүдхэдээ 18—20 час соо бэлшээридэ ябажа шадахаар гурим тогтоохо хэрэгтэй. Колхозуудта, илангаяа бэлшээри муутай колхозуудта үдэрэй түлэг халуун үедэ бэлшэжэ таргалха малнуудаа hарабша сарайнууд дооро оруулжа, тэдэндээ үбhэ ногоо үгэдэг байха шухала.

Адуулгада ябадаг малай хэр haйнаар таргалжа байhые хододоо хинадаг байха хэрэгтэй. Гэхэ зуура, олон колхозууд иимэ малаа hара бүридэ шэгнэжэ үзэхэ хүдэлмэри мүнөө хүрэтэр ёhотойгоор эмхидхэгдээгүй байhaap. Курумканай, Бичурын, Кабанскын, Байкало-Кударын, Ториин, Яруунын болон Сэлэнгын аймагуудай колхозуудта энэ хүдэлмэри илангаяа hулаар табигданхай. Адуулганда ябадаг малай хэр таргалжа байhые шалгажа үзөөгүй haa, haйн үрэ дүн туйлаха, мүн малаа эрхимээр таргалуулхын тулада хэмжээнүүдые хаhа сag соонь абаха аргагүй байhаниинь мэдээжэ. Энэ дутуунуудые түргэн зайсуулжа, адуулан таргалуулжа байhан малай отаранууд болон гүүртэнүүдэй үхэр болон хонидые hара бүридэ шэгнэдэг болохо хэрэгтэй.

Абтадаг бүхы мяхан дотор гахайн мяхан ехэ hуури эзэлхэ ёhотой гэжэ дээрэ заагдаhан байна. Гахай үсхэбэрилгэ мяха ехээр абадаг болохо хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Тиихэтэй хамта 1960 оной эсэс хүрэтэр хонидой тоо толгойе болон ноохо абалгые хоёр дахин ехэ болгохо зорилгын республикын үмэнэ табигдаад байхада, хони шахажа гүрэндэ тушааха ябадал бага болгоходо гахай үсхэбэрилгэ туhатай байна бшуу. Мүнөө жэлhээ эхилэн хони тушаалгые үсөөрүүлээд, гахай олоор тушаадаг болохо хэрэгтэй. Гэхэ зуура, гахай үдхэхэ хэрэгые олон аймагуудай, колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд үшөө тоодоггүй байhaap. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай колхозууд үбэл гараhан поршоонхонуудайнгаа гурбанайнь хоёр хубиhaa олые ямаршье шалтагаангүйгөөр ондоо тээшэнь худалдажархёо. Мүн Бичурын, Кабанскын, Кударын, Түнхэнэй болон бусад зарим аймагуудай колхозууд поршоонхонуудаа мүн лэ олоор худалдаhан байха юм.

Закаменай аймагай колхозууд январиин 1-hээ июниин 1 хүрэтэр бүхы дээрээ миил 4 гахай шахажа таргалуулаад, тушаагаа. Нарhатын МТС-эй зонын колхозууд мүнөө хүрэтэр нэгэшье гахай таргалуулжа тушаагаагүй байhaap. Сэлэнгын, Зэдын, Хориин аймагуудай колхозууд, тэрэшэлэн Сэлэнгын болон Хориин совхозууд гахай шахаха хүдэлмэри ехэ муугаар хэнэ.

Гахай шахаха ябадал тоодоггүй байхаяа болижо, мүнөө жэлдэ 100 мянган толгойhoo үсөөн бэшэ гахай шахажа, гүрэндэ тушааха гэhэн уялгаяа заатагүй дүүргэхын тулада али бүхы хэмжээнүүд абтаха ёhотой. Тиихэтэй хамта ерэхэ, саашанхи жэлнүүдтэ гахай бүри олоор үсхэбэрилжэ, гахайн мяха бүри ехээр абадаг болохын тула таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо тухай мүнөөнhөө оролдохо хэрэгтэй. Тиихын тулада колхоз бүхэн үсхэбэридэ байhан эхэ гахай бүридөө нэгэ удаа түрүүлээд худалдагдаха 3-haa үсөөн бэшэ эхэ гахайнуудые, совхозуудта 4-hөө үсөөн бэшые бариха зэргэтэй. Тиигэбэл, үсхэбэридэ байhан эхэ гахай бүриингөө түлhөө 2—2,2 тонно хүрэтэр мяха абажа шадаха байнабди.

Абтадаг бүхы мяханай тон заахан хубинь шубуунай мяхан болоно гэжэ дээрэ тэмдэглэгдээ hэн. Колхозууднай мүнөө жэлдэ шубуунай мяха гурба үлүүтэй дахин ехээр абадаг болохо гэжэ хараалаа. Энэ зорилго лаб дүүргэгдэхээр, тэрэниие дүүргэхын тулада бүхы эрхэ байдал манайда бии. Республикын колхозууд инкубаторна станцинуудhaa 400 мянга гаран дальбараа, тэрэ тоодо 14 мянган нугаhанай болон галуунай дальбараа абаа. Хамта дээрээ 680 мянган нугаhанай болон галуунай дальбараанууд колхозуудта худалдагдаха юм. Шубуу олоор үдхэжэ, шубуунай мяха ехээр абаха эдэ арга боломжонууд олон аймагуудта, илангаяа Түнхэнэй, Зэдын, Кударын болон Кабанскын аймагуудта дутамагаар хэрэглэгдэнэ. Эдэ аймагуудай колхозууд инкубаторна станцинуудhaa дальбараануудые үшөө абаашаагүй байhaap. Тиихэдэ, шубуунай дальбараа тэнжээжэ эдеэлүүлхэ эрхэ байдалай колхозуудта бии болгогдоогүй дээрэhээ дальбараанууд олоор гарзална. Зорилго юуб гэхэдэ, инкубаторна станцинуудта гаргагдаhан дальбараануудые хаhа саг соонь бултыень абаашажа, гарзалуулангүйгөөр тэнжээхэ, тиигээд мяхан болгохын тулада шахаха хэрэгтэй.

Мяха абаха түсэбөө дүүргэхэ гээшэ партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай, колхозуудай, правленинүүдэй, совхозуудай директорнүүдэй, мал ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй шухалын шухала зорилго болоно. Энэ хэрэгтэ бүгэдын анхарал хандуулаад байбал, мяха ехээр абаха зорилго амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ, мяханай хүн бүридэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ, ахин гараха зорилго шиидхэлгэдэ республикамнай өөрынгөө туhа нэмэри оруулалсаха байна.

М. Худяков, КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таhагые даагша.
К. Пашин, КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таhагай инструктор.

Редакторай түлөө С. БАДМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни. сельского хозяйства — 47-59. пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская — 32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00458. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3265.